

Українські ВІСТІ

4 травня 1947 р.

UKRAINIAN NEWS

Число 17 (75) Рік III

Читайте сьогодні!

П. Батура. Перше Травня (1 стор.).
Слідами Московської Конференції (1 стор.).
Міжнародна інформація (1-2-3 стор.).
За залізною заслоною (4 стор.).
В. Глушко. Лесь Курбас (4, 5 і 6 стор.).
Д. Голуб. З'їзд українських учителів американської зони (5 стор.).
N. N. „Об'єднані Мистецтва“ (5 стор.).
В. Немирович. Любов до України (6 стор.).
В. Онуфрієнко. На шляху праці (6 стор.).

ПЕРШЕ ТРАВНЯ

1889 року в Парижі на Світовому Конгресі соціалістичних партій день 1 травня проголошено святом праці, святом єдності і солідарності трудящих усього світу, що спільно борються за свої соціальні і політичні права.

Від часів промислового перевороту, коли винайдено машину і застосовано її до виробничого процесу, починається велике розшарування в старому суспільстві, де основною верствою було селянство. Машина, створена руками людини, підкоряє її саму, роблячи робітника ніби додатком до машини, вносять велетенські зміни у виробничі відносини, породжують нові соціальні верстви і остаточно завалює старий абсолютисько-феодалний поміщицький лад. Цей процес охоплює всі країни світу, в тому числі і стару Росію, що гнобила Україну. Тарас Шевченко в своєму „Щоденнику“ прокоментує загибель поміщицько-кріпацького ладу в Росії. Він говорить — те, що розпочали у Франції енциклопедисти, те завершили на всій нашій планеті винахід Фултона і Ватта.

З розкладом старого ладу народжується нова суспільна сила — робітництво. Виходить воно із селянства, внаслідок обезземелення і руйнування натурального сільського господарства. Цей процес почався досить давно. Не оминув він і Україну, поділену між кількома загарбниками. В Західній Україні нафтовий промисел руйнує тисячі господарів, що стають ріпниками, шахтарями або переселяються до інших країн. Великий український письменник Іван Франко в своїх „Бориславських оповіданнях“ відобразив початки робітництва в Україні і руйнування селянства на початку промислового розвитку, а в романі „Борислав сміється“ змалював перші кроки його боротьби за свої права. В Наддніпрянській Україні масове нищення селянства, перетворення його на пролетарів прийшло з більшовицькою індустріалізацією та колективізацією.

Про руйнування селянства в Англії ще на світанку промислового розвитку, де ради розведення овець, що давали вовну для текстильної промисловості, згонили селян з їхніх господарств, говорять — „вівці погли люде“. В Україні так „погли люде“ нафта, а потім советська індустріалізація й колхози.

Від початку свого виникнення робітництво починає боротьбу за свої права, очолюючи всі трудячі верстви. Ця боротьба трудящих мала величезне суспільне значення: як машина змінила соціально-економічні відносини, так її дитина — робітник, трудівник, що піднявся до боротьби за свої права, змінив духовне обличчя суспільства. Держава, право, політика, філософія, мораль і етика зазнають великих змін, центром яких стає добробут живої людини — творця матеріальних і духовних цінностей.

Гуманізм, ренесанс, реформація повначають етапи боротьби людського суспільства за визнання прав людини. Англійська ліберальна філософія, соціальне і філософ-

ське вчення французьких енциклопедистів позначають етапи розвитку нового суспільства, що починається від англійської революції Кромвеля, приходить до американської революції Вашингтона і, нарешті, завершується Великою Французькою Революцією.

Соціалістичні ідеї зродились давно. Ще в епоху гуманізму Тома Кампанелла в своєму творі „Держава сонця“ подав образ держави з ідеальним соціальним устроєм, де забезпечені добробут і щастя людини.

Зрозуміло, що рух до встановлення ладу соціальної справедливості шляхом поступових, щораз глибоких і дальших реформ у суспільно-державній житті не має нічого спільного з брехливими демагогічними обіцянками сучасних комуністичних партій, з усією їх непереривною агітацією і пропагандою. Звиродніння робітничого руху під комуністичним проводом у країнах Східної Європи яскраво позначилося й на святкуванні там Першого Травня: воно перетворилося в чисто мілітарне свято з бучним показом літаків, танків і гармат як найбільших досягнень „першої в світі соціалістичної держави“. Про культурне піднесення і матеріальний добробут трудящих згадується там якнайменше. Тим більше уваги організації трудящих з метою піднесення їх духовного і матеріального рівня повинні присвятити ми, що перебуваємо в умовах демократичного режиму.

П. БАТУРА.

Позачергова Сесія ООН

НЬЮ-ЙОРК. (ББС). 28-го квітня в передмісті Нью-Йорку розпочалася позачергова Сесія ООН. Вона розглядатиме палестинське питання. На голову обрано бразильського делегата до Ради Безпеки д-ра Освальдо Аранья. Порядок денний: обговорення арабських і жидівських пропозицій. Араби вимагають скасувати англійський мандат на Па-

лестину. Жидівська агенція „Джудіш Ейдженсі“ домагається права участі в Сесії, хоч і з дорадчим голосом.

ЕРУСАЛИМ. (ГА). Таємна радіостанція жидівської підпільної організації „Іргун Цвай Леумі“ заявила, що мир в Палестині може наступити лише з припиненням англійської окупації.

Угорщина хоче стати членом ООН

НЬЮ-ЙОРК. (ПНС). 26-го квітня першою з колишніх сателітів Німеччини Угорщина звернулася до ООН з проханням прийняти її в члени Об'єднаних Націй. У формальній заяві угорського посла в США Алядара Сегеди до ген. секретаря Трігне Лі підкреслюється, що, підпи-

савши мирний договір з альянтами в лютому ц. р. в Парижі, Угорщина перестала вже бути ворожою державою. Генеральний секретаріат ООН, однак, пояснив, що Угорщина може стати членом ООН лише тоді, як мирний договір ратифікують держави-підписники.

СССР розбудовує балтійську флоту

З повідомлень часопису „Стокгольмск Тіднінген“ виходить, що російські почали посилено розбудовувати свою балтійську флоту. Ленінградська корабельня буде тепер один бойовий корабель, три важкі крейсери, декілька винищувачів і багато підводних човнів. Крім ні-

мецьких з'єднань, з кінцем війни до балтійської флоты приєднано один фінський панцерник, сім більших винищувачів, 10 підводних човнів, 30 торпедних човнів, приблизно 250 мінних тральщиків і 175 човнів для переведення десантних акцій. („Райнішер Меркур“).

Франція скорочує хлібні норми

ПАРИЖ. (ЮП). Французький кабінет ухвалив такі постанови: скоротити хлібні норми з 300 до 250 грамів на день, заборонити виготовляти кондитерські вироби, примусово зачиняти хлібопекарні на 1 день у тиждень. Ці заходи викликані тим, що Франція не одер-

жала досі обіцяної пшениці ні з США, ні з Канади. Часопис „Парі Прес“ закликає селянам, що на годівлю худоби вони витратили останні запаси пшениці, яких майже вистачило б, щоб задовольнити потреби країни.

СЛІДАМИ МОСКОВСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«ЄВРОПА ВСТУПИЛА В ТІНЬ США»

24-го квітня, після трох не семи тижнів нарад, в Москві закінчилася конференція закордонних міністрів чотирьох великодержав. Щоб довести до кінця свою роботу, в листопаді ц. р., тобто через сім місяців, міністри зустрінуться в Лондоні, якщо не матимуть змоги розпочати переговори ще перед тим у вересні в Нью-Йорку під час чергової Сесії Об'єднаних Націй. А покищо вони дали деякі вказівки своїм заступникам та альянтській Контрольній Раді і доручили спеціальній комісії чотирьох відновити 12 травня у Відні наради з приводу австрійського мирного договору.

Від'їжджаючи з Москви, Маршал сказав, що хоч він і не вважає конференцію за цілковите фіяско, то все ж не може не висловити розчарування, бо коли він не сподівався від московських нарад великих успіхів у справі німецького договору, то принаймні австрійський мирний договір можна було таки укласти.

Перед тим як залишити советську столицю, Бевін сказав: „Я гадаю, що в німецькому питанні досягнено більш успіхів, як я сподівався на початку під час мого прибуття.“

Французький міністер Бідо був теж тієї думки, що зусилля міністрів не привели до бажаної мети, але міністри ще не сказали останнього слова і тому можна сподіватися...

Молотов, з свого боку, сказав: „Наша робота не закінчена, та все ж виконано не абияку частину роботи“.

Такий стисло епілог 45 днів нарад. І хоч Московська Конференція не виправдала сподівань щодо мирних договорів, то проте вона чітко окреслила уклад обставин і позиції великодержав, головно США, і їхнього ставлення до майбутнього не лише Німеччини або Австрії, а й цілої Європи. У цьому якраз і лежить її незаперечне досягнення. І вже, напевне, не можна відмовити в слушності одному німецькому

тижневику, коли він пише: „Цими тижнями Європа пережила зміну політичних силових відносин. Вона вступила в тінь нової американської світової держави.“

СКРИНІНГ У СОММЕ-КАЗЕРНЕ

Як нас інформують з Авгсбургу, табір ДП в Сомме-Казерне висловив протест проти несправедливих наслідків скринінгу та звернувся до відповідних чинників американської військової влади з проханням переглянути цю справу. Авгсбургців підтримали інші табіри ДП, в тому числі і табір в Новому Ульмі. Це дало позитивні наслідки. Американська військова влада прийняла прохання до уваги та вжила відповідних заходів. Р.

* НЬЮ-ЙОРК. (ГА). Прибувши до США, міністер закордонних справ Маршал зробив радіомовлення перед американським народом про наслідки і причини безуспішності Московської Конференції.

* ТЕГРАН. (ГА). На початку ц. тижня тегранське радіо подавало про переговори між СРСР та Афганістаном в справі усталення нових кордонів між обома країнами.

* АТЕНИ. (ГА). 29-го квітня на острові Крит відбулися збройні сутички між грецькими урядовими військами і відділами повстанців.

* ВАШІНГТОН. (ГА). Відбувши приватну подорож по Європі, цього понеділка до Вашингтону повернувся Гарольд Стассен, майбутній республіканський кандидат на президента США. Ми зможемо зберегти мир принаймні на одне покоління, сказав він. Для цього США мусять залучитися могутніми.

* НЬЮ-ЙОРК. (ГА). Виробництво сталі в США досягло найвищого рівня за останні 2 з половиною роки.

* ПАРИЖ. (ГА). Як видно із звіту комітету світової організації профспілок, число членів японських профспілок складає тепер 5 мільйонів.

* ПАРИЖ. (ГА). Французька народно-республіканська партія виступає проти участі вде-голівському „Об'єднанні французького народу“, як і в організованих комуністами „Комітетах національної діяльності“.

* БРЮССЕЛЬ. (АП). Бельгія хоче звільнити 20% службовців і зберегти таким чином 3-4 мільярди бельгійських франків.

* РИМ. (Дена-Ройтер). Італійські Законодавчі Збори більшістю лише 3-х голосів ухвалили не залучати до нової конституції параграфу старої конституції про непорушність шлюбу.

* ВАРШАВА. (АП). В рахунок німецьких відшкодувань Совети передали Польщі 19 колишніх німецьких кораблів.

* ТОКІО. (Дена). Під час виборів до японської Верхньої Палати консервативна партія одержала 94 місця з 128.

* ПРАГА. (ББС). 28-го квітня почався заочний процес проти всесвітньо-званого чехо-словацького фабриканта черевиків Яна Бати. Бата живе тепер в Бразилії, набувши бразильського громадянства.

* КАІР. („Голос Америки“). Як повідомляло 28-го квітня американське радіо, в Каїрі розшукують тепер колишнього особистого Гітлерового секретаря Мартіна Бормана. Його недавно нібито бачили на вулицях міста.

* БЕРЛІН. (Дена). Чутки, згідно з якими американські окупаційні частини нібито готуються відійти з Берліну, американський комендант Берліну назвав „безпідставними і необгрунтованими“.

* КАПШТАДТ. (ЮП). Південно-Африканський Союз ладе знову нав'язати дипломатичні відносини з Італією.

* НАНКІН. (Дена). Минулого тижня китайські урядові частини почали новий наступ проти комуністичних з'єднань в північній китайській провінції Шантунь.

* ВАШІНГТОН. (ЮП). Советський амбасадор в США Ніколай Новіков знову повернувся до Вашингтону.

* ЛОНДОН. Згідно з повідомленням часопису „Дейлі Графік“, претендент на еспанський престол Дон Хуан наприкінці травня виїжджає з Лісбона, щоб оселитися в Швайцарії або Англії.

* БЕРН. З 26 липня до 2 серпня 1947 р. в Берні відбудеться 32 всесвітній есперантський конгрес. (НдФ).

СВІГ СЬОГОДНІ

НАВКОЛО ПИТАННЯ ДП

Заклопотані італійським договором

ВАШІНГТОН. (Дена-ІНС). 16 американських сенаторів (республіканців і демократів) минулого тижня вирішили вимагати перенесення ратифікації італійського мирного договору надалі, з тих причин, що ратифікація збільшила б „комуністичну небезпеку“ в Європі. В зв'язку з цим республіканський сенатор Брідж попереджував про „комуністичну загрозу“ Італії. Він виступав проти відшкодувань, які має платити Італія, бо, як він сказав, вони підуть на користь Росії і її сателітів.

Жиди судитимуть англіїців

ЕРУСАЛИМ. (ЮП). „Бойовий Сіон“ — таємна радіостанція підпільної жидівської групи „Іргун Цвай Леумі“ — довело до відома, що англіїські полонені відповідатимуть перед „військовим судом“. Смертні вироки виконуватимуть кати або карні відділи. Вироки не підлягатимуть апеляції, говориться у відозві.

Починаючи з серпня 1945 року, англіїці втратили 86 воїнів, 30 поліцистів і 15 цивільних осіб. За той самий час терористи поранили 191 воїнка, 49 поліцистів і 9 цивільних осіб. Під час сутичок з поліцією забито 33 терористи і поранено щонайменше 29.

Дві балканські комісії?

ЖЕНЕВА. (Дена). Комісія ОН в справах розслідування ситуації на Балканах не спроможна виробити єдиний звіт про наслідки своєї роботи. Тому вона подає Раді Безпеки в Нью-Йорку два звіти: звіт більшості і звіт меншості.

Як виходить із повідомлень агенції Асоційтед Прес, під час від'їзду комісії із Сальоніків пропала одна валіза з документами. У ній були свідчення осіб, що їх грецький уряд вислав на острів Ікарія з огляду на їхні комуністичні переконання.

Син Муссоліні в Аргентині

БУЕНОС-АЙРЕС. (АП). Аргентинський тижневик „Сабадо“ 26-го квітня подавав, що Вітторіо Муссоліні, син „дуче“, з'явився в своєму бюро в Буенос-Айресі. Муссоліні твердив: він, мовляв, перебув до Аргентини без грошей і не має вже нічого, крім „пошани до свого „дуче“. В передовій статті часопис прохає уряд дозволити Вітторіо Муссоліні залишатися в країні, бо він — „фахівець у деяких галузях промисловості“.

Дискусія про світову поліцію

НЬЮ-ЙОРК. (Дена). 25 квітня. Американська делегація при ОН підтвердила, що вона вимагає опублікувати повністю звіт військової комісії Ради Безпеки про переговори в справі організації світової поліції і також вимагає опублікувати матеріали з приводу дискусії в цій справі, що призначена на 30 квітня. Як подавали нью-йоркські часописи, США і Советський Союз бажали зберегти звіт у таємниці.

Подвійний літній час

БЕРЛІН. (Дена). Координаційний Комітет альянтської Контрольної Ради подав до відома, що від 11-го травня ц. р. на терені цілої Німеччини буде запроваджено подвійний літній час; в цей день годинник треба пересунути ще на одну годину вперед. Таким чином літній німецький час випереджає соняшний час на 2 години.

50 ТИС. ДП ПОГОДЖУЮТЬСЯ РЕПАТРИЮВАТИСЬ

БЕРЛІН. (НЦ). Головнокомандувач американських збройних сил в Європі ген. Клей, як про це повідомила преса, 12-го квітня видав відозву до всіх ДП американської зони, щоб вони поверталися на свою батьківщину, пообіцявши їм одночасно харчові приділи на 60 днів після прибуття додому. З того часу приблизно 50 тис. ДП, головню поляків і югославів, заявили про свою згоду репатріюватися. Так виходить з повідомлення директора УНРРА американської зони містера Едварда. В повідомленні говориться, що з загальної кількості 750 тис.

ДП в Німеччині на американську зону припадає тепер приблизно 550 тис. Якщо ІРО (Міжнародна Організація Втікачів) не зможе перебрати на себе дотеперішньої діяльності УНРРА, то опіка над ДП стане важкою проблемою.

Репатріційна програма американської військової влади стосується

ДП всіх Об'єднаних Націй, байдуже, чи вони мешкають у таборах, чи приватно. Кожен репатрієнт одержить на 60 днів харчів, загальною поживністю до 120 тис. калорій.

Очікується репатріюватися одержуватимуть харчі від американських офіційних установ, починаючи від часу від'їзду з Берліну і кінчаючи прибуттям на місце призначення. В першому і другому військовому районах американської окупаційної зони споруджено репатріційні табори або різні пункти, де очікується репатріюватися перебуватимуть до від'їзду. В цих таборах працюватимуть зв'язкові офіцери окремих націй, завдання яких — перевірити, чи той або той ДП може бути репатріюваний. Як тільки ДП з'явиться до призначеного для нього табору, він має віддати директору збірного пункту свою депішову картку чи так звану конкарту і одержить натомість репатріційну харчову картку.

Репатрієнти можуть забирати з собою свою приватну власність. Вияток становлять мистецькі твори чи речі, радіоапарати, зброя, вибухові речовини тощо.

Югославія вимагає „квіслінгів“

БЕОГРАД. (ДПД-Ройтер). В двох нотах до англійського уряду Югославія вимагає негайно видати їй югославських „зрадників країни“, які перебувають тепер в англійських таборах в Італії. Одну ноту було негайно переслано до англійського, а також американського урядів. Як повідомляють з англійських та американських джерел, югославські ноти зредаговано в надзвичайно гострому тоні. Вони закидають альянтам в Італії, нібито альянтські установи перешкоджають судити югославських воєнних злочинців. Крім того, ноти вимагають розпустити всі югославські військові організації в альянтських таборах.

Як заявив американський державний секретар Ечісон на одній пресовій конференції минулого тижня, уряд США й Англія поінформували югославський уряд, що вони не видаватимуть мешканців альянтських таборів в Італії, яких югославський уряд вважає за „квіслінгів“. США й Англія не можуть видавати тих, яким вони не мають підстав закидати навмисну (свідому) співпрацю з ворогом.

А втім, США хотіли б, щоб якомога більше югославських втікачів повернулося на свою батьківщину, але це може статися лише тоді, як югославський уряд проголосить амністію і поліпшить інформативний і пресовий зв'язок між Югославією та Італією.

Про осіб, які втратили право ДП

Серед наших скитальців є особи, які під час різних скринінгів у таборах втратили право користування допомогою союзних націй щодо постачання і забезпечення та проживати в таборах. Як довідується Головна Переселенська Рада, таким особам не загрожує жадна примусова репатріяція, вони повинні забезпечуватися харчовими приділами, помешканнями і працею німецькими установами на загальних підставах. Про всі випадки можливих порушень і знуцань, скитальці мають повідомляти найближчі українські обласні і Таборів Ради. Р.

БЕЗ КОМЕНТАРІВ

Московське радіо переслало 23-го квітня надруковану в часописі „Правда“ статтю про переміщених осіб. Подаємо статтю без жадних коментарів. Кожний, прочитавши її, ще раз переконається, скільки є правди в писаннях часопису „Правда“. Ось вона, ця стаття, в скороченому викладі.

„Після закінчення другої світової війни в Німеччині було до 15 мільйонів переміщених осіб. З них чимала кількість повернулася до рідних країн. В західних зонах Німеччини залишилося до півтора мільйона переміщених осіб, які походять з Советського Союзу. Замість того, щоб сприяти якнайшвидшому повороту цих людей на батьківщину, окупаційна влада примістила всіх їх в табори. Цим людям всіляко перешкоджають повернутися на батьківщину. Всі переміщені живуть у таборах в жахливих умовах, за дратами. Вони є в цілому безправному становищі, ними керують визначні нацисти. До таборів не доходить ніяка преса, ні пошта, їм не дозволяють слухати радіо рідною мовою. Не вважаючи на те, що на Раді міністрів прийнято ухвалу про

Висловлюю сердечну подяку всім тим Архипастирям, Пастирям, Парафіям, різним Установам і організаціям та окремим особам, які надіслали мені поздоровлення й побажання з приводу 15-літнього служення мого в сані Єпископа. Молю милосердного Бога, щоб Він повернув нас всіх на вільну і ні від кого не залежну Батьківщину і щоб доля, яку судив Він для нас, була всім нам рідною Ненькою.

ПОЛІКАРП
Митрополит Увразн. Авт. Церкви.

Арешти в Румунії

ЛОНДОН. (ДПД). На підставі офіційних повідомлень англійського уряду, протягом березня в Румунії заарештовано декілька тисяч членів румунських опозиційних партій. Як додає до цього дипломатичний кореспондент агенції Ройтер, у Лондоні гадають, що нова хвиля арештів є спробою зміцнити становище переважно комуністичного уряду, доки советські окупаційні частини не вийшли із країни.

Морніго без посередників

РІО-де-ЖАНЕЙРО. (Дена-Ройтер). Під кінець минулого тижня бразильське міністерство закордонних справ спростувало чулки, нібито парагвайський державний президент Морніго прийняв пропозицію Бразилії бути посередником між урядом і повстанцями, щоб покласти край громадянській війні в Парагваї. Заходів у цьому напрямі буде вжито лише тоді, як між Аргентиною і Болівією щодо цього питання існуватиме також згода.

Південна Африка за торгівлю з Німеччиною

Півд.-африк. державний обіжник закликає налагодити прями торговельні зв'язки з Німеччиною та Японією. З огляду на важке сучасне становище світового ринку торгівля з цими країнами полегшила б Південно-Африканському Союзові купівлю бавовняних виробів та іншого краму. Розрахунки мали б вестися стерлінгами або доларами. (Дена).

Етлі відкидає Черчілові обвинувачення

ЛОНДОН. (ЮП). Промовляючи 23-го квітня в своїй виборчій дільниці перед своїми виборцями, Вінстон Черчіл сказав, що лейбористський уряд розколов націю під час кризи. В очах Америки і Советського Союзу престиж Англії значно підупав. Він, Вінстон Черчіл, перебуваючи в США, використав весь свій вплив, щоб отримати американську позичку для лейбористського уряду і тепер він із занепокоєнням слідкує, як більша частина позички йде марно на тютюн і фільми. „Ми зробили в Палестині все, що тільки від нас залежало, але Палестина не має навіть 20-ої частини ваги, що її має Індія, яку відкидають в тижні безсоромний спосіб, яка є джерелом великих витрат, багатьох турбот, і викликає щодо нас незадоволення в багатьох країнах“. Зменшення військової служби з 18 до 12 місяців — наслідок партійних впливів. Нація нині такою мірою не одностайна, якою він, Черчіл, ще

ніколи не бачив її у своєму довгому житті, сповненому політичних бур і сутичок. Черчіл закінчив свою промову словами: „Я не маю ніяких політичних амбіцій, в політиці я лише виконував свій обов'язок — допомагати своїй країні.“

Відповідаючи на важкі закиди Черчіла, 23-го квітня прем'єр-міністер Етлі перед конгресом шотландських профспілок дуже гостро нападав на колишнього свого попередника. За його словами, в цілій зльві безвідповідальних картань Черчілових немає й сліду політичної лінії. Він був найжахливішим скарбником нашого століття, і запровадженням золотого стандарту в 1935 році приніс нечувану нужду англійському народові і призвів до кризи вугільної промисловості, наслідки якої ще й тепер відчуває Англія, — говорив Етлі про Черчіла. „Черчіл зривається демократичних принципів, за які ми вели цю останню війну“, — закінчив Етлі.

Копальні урану в Сансонії?

МЮНХЕН. (АП). 25 квітня. Представник однієї німецької фірми, що протягом декількох тижнів перебував у советській окупаційній зоні, минулого четверга запевняв, що советські інженери намагаються перетворити одну місцевість гористої Саксонії в суцільну велику шахту, бо вони гарячково шукають там урану — основного металу, з якого виробляють атомові бомби. Представник фірми твердить, що дослідницькі роботи розпочалися в районі Шварценбургу, Аве, Айбештоку і Обершлеми (поблизу чехословацького кордону). Советські установи запровадили в цих місцевостях сувору контролю. „Один молодий чоловік, що хотів на Ве-

ликдень відвідати свою наречену, одержав дозвіл пробути в забороненій зоні лише три години. Один купець, що хотів налагодити переговори з різними підприємствами в Айбештоку, одержав дозвіл затриматися дві години лише десь поблизу.“

В Шнеебергу працюють, нібито, 4 тис. чоловіка над шурхуванням. Місцевість Обершлеми виглядає неначе горб, поритий кротоми. Далі представник фірми твердив, що німці, які там працюють, „є фактично полоненими“ і що їм не дозволяють мати контакт з теренами, які лежать за межами забороненої зони.

Новий китайський уряд

НАНКІН. (Дена-Ройтер). 27 квітня. Китайська державна рада схвалила склад китайського нового кабінету, що його сформував новий міністер-президент Чан-Чун. Після 20 років необмеженого панування партії Куомінтану (національно-народна партія) до китайського уряду вперше ввійшли представники партії меншин. Новий кабінет складається з 20 прибічників Куомінтану, 3 членів молодокитайської

партії, 2 демократичних соціалістів і 2 незалежних. Звертаючись радіом до китайського народу, новий прем'єр-міністер окреслив завдання свого уряду: відновлення єдності нації, що її здєстакувала громадянська війна, усунення економічних причин, що призвели до зuboження народу, боротьба з корупцією (продажністю) серед урядових кіл і зміцнення закордонної політики коштом міжнародної співпраці.

КОМУНІКАТ СУЖ'У

Управа Спілки Українських Журналістів на еміграції, заслухавши звіти про антигромадські виступи осіб, підбурюваних чужими чинниками проти вільної української преси та її співпрацівників (напад на редакторів у Н. Ульмі, побиття кольпортерів „Нашого Життя“ в Едвандені та кореспондента в Цуффенгавзені, нищення часописів і т. д.), на своєму засіданні 28-го квітня ц. р. рішучо осудила ці і всі інші намагання вводити в наше життя хаос і анархію з якого боку вони не йшли б. Одночасно Управа СУЖ-у вимагає від ЦПУЕ розглянути ці події і через свій суд в найбільшій суворості покарати й публічно засудити винуватців, не відтягаючи рішень у цих прикрих справах, та рішучо змагати до оздоровлення нашого життя. СУЖ доручає редакторам своєї преси якнайрішучіше виступати проти таких явищ на сторінках преси.

УПРАВА СУЖ.

Генрі Воллес змінив тон?

ПАРИЖ. (ЮП, Дена-Ройтер). Під кінець минулого тижня Генрі Воллес закінчив свою європейську подорож і повернувся до США. Промовляючи в Сорбонському університеті, він застерігав державних мужів світу, висловившись, що вже, напевно, занадто пізно запобігти третій світовій війні. Сучасна світова криза, за словами Воллеса, є потрібна: психологічна, економічна і політична. Психологічна криза викликана непевністю і пануючою відсутністю довіри. Економічна криза була неминуча. Тільки міжнародній план відбудови спустошених війною областей західної і східної Європи допоміг би оздоровити критичні економічні відносини. Політична криза викликана тим, що все це наявний дух ворожнечі загрожуює розколоти світ на дві частини.

Воллесову промову в Парижі сприйняли найприхильніше з усіх його європейських промов. Говорячи перед представниками преси, колишній віцепрезидент США виступав проти німецьких відшкодувань з точної продукції і картас як амери-

канський, так і російський „імперіалізм“.

Як запевняє один французький часопис, у Парижі Воллес змінив свій тон.

ПАРИЖ. (АП). Відповідаючи на одне запитання, Воллес сказав до-дільно: „Якщо ми будемо опіріти пункти в північній Туреччині, тобто під стратегічним поглядом недалеко

від російських нафтових родовищ, то Росія з приводу цього напевно незадоволена такою ж мірою, як і ми були б незадоволені, якби Росія будувала опіріні пункти в Мехіко.“ На інше запитання Воллес відповів: „Якщо Росія посягає на іранські родовища нафти, то нею керують ті самі імперіалістичні прагнення, що США й Англією“.

„Ле Монд“ про Воллеса

Коментуючи європейські промови колишнього віцепрезидента США, французький часопис дуже слушно зауважує:

„Треба сказати, що політика Воллеса, якби її чітко окреслити, могла б виграти. Простягнути руку Москві—не є жадною програмою. Советський уряд знає точно, чого він хоче, і переговори з ним були б корисними, коли б ті, що ведуть переговори, знали, чого вони хочуть, а чого не хочуть. Советський Союз

проставив певну політику проти Ір-ну і Туреччини. США протистояли цьому. Чи був Воллес тієї думки, що треба залишити Советам цілковиту свободу дій? Американські фахівці і дипломати пояснюють, що Греція не зможе протистояти комуністичній навалі, якщо її залишити в біді саму. Чи радить Воллес зробити з Атен нову філію Москви? На ці точні запитання хотілося б почути його точні відповіді. На щастя, він поминув ці питання.“

Індія на роздоріжжі

НЬЮ-ДЕЛІ. (ЮП). Індійський віцекороль Мантбеттен попросив провідника Мусульманської Ліги Алі Інна дати йому остаточну відповідь на питання: чи розпадеться Індія після виходу з Британської імперії? Під час однієї розмови віцекороль радив мусульманському провідникові прийняти план індійського центрального уряду, замість робити з себе провідного мужа незалежної мусульманської держави. Добре поінформовані кола припускають, що віцекороль має намір скликати конференцію так званого круглого стола, запросивши до участі в ній по 2 представники від партії конгресу і Мусульманської Ліги та одного представника сіксів. Ця конференція має бути остаточною спробою з боку англійців усунути розбіжності в поглядах між окремими партійними провідниками в Індії. Після цього Англія вирішить, очевидно, кому варто передати повноваду. Цього тижня віцекороль подорожує в північно-західних провінціях, щоб ліпше зорієнтуватися в неспокойній ситуації названих областей. Стано-

вище в північно-західній провінції він обговорював протягом 3-х годин минулого тижня з Інна. 25-го квітня міська управа Нью-Делі видала поліції наказ „відразу стріляти на всіх осіб, що будуть підпалювання, а також на всіх тих, які в заборонені години вештатимуться на вулицях.“

Повідомлення

Конференція представників Союзу Українських Соціалістів та Української Револьюційно-Демократичної Партії, що відбулася 19. 4. 1947 р., згідно ухвалила негайно приступити до тісної спільної акції у всіх питаннях політичного життя і до створення однієї революційної організації українського світу праці. Для здійснення цих завдань конференція покликala до життя організаційне бюро.

Як починається день...

Полемізуючи з містером Фішером, колишнім членом комісії УНРРА в Україні, що опублікував у Америці дуже цікаву статтю про становище нашої батьківщини, (уривки із згаданої статті Фішера подавали „Українські Вісті“ в новорічному числі 1-го січня ц. р.) всім відома Ванда Василевська пише:

„Україна не є самостійною й повноправною республікою,—повідать містер Фішер. Звідки цей висновок? Дуже проста річ: в Україні, як і в інших частинах Советського Союзу, діє конгроль апарату комуністичної партії“. Вас це дивує? Не дивуйтесь: містер Фішер вважає комуністичну партію особливістю виключно російською“.

Цю істину, що для нас уже стала абеткою, пані Василевська намагається безуспішно заперечити високопарною риторикою про ролі комуністичної партії „в історії й житті всіх народів Советського Союзу“, вдаючись при цьому до випробуваної методи змішання язиків, чи колотіння гороху з калустою. Але перечитаймо комуністичну пре-

су, що виходить тепер в Україні, і нам не треба буде кращих ілюстрацій до слів Джона Фішера.

„Дзвоним курантів, голосом рідної Москви почався великий день столиці України“—так починається стаття „Голосує столиця України“, надрукована в числі „Радянської України“ від 10 лютого 1947 року. Ми дуже цікаві знати, де і в якій іншій колонії, але західньо-європейських держав, так починається день?

І чи мешканці такої колонії зобов'язані щохвилини і щодня дякувати президентові або імператорові за те, що є шматок хліба на снідання і пара стертих черевиків? І де знайти це такого холопа, щоб в урядовім чаєосні написав би: „Спасибі тобі, велика Росіє, за те, що ти об'єднала нас під єдиним державним прапором. Спасибі тобі, великий російський народ, за те, що ти очолила нас у нашому благородному всесвітньо-історичному подвигу, який називається будівництвом комунізму“?

Чи не має після цього рації містер Джон Фішер? N.

Українці на чужині

Українські сироти в Америці. Заходами єпископа Амвросія, приїхала до Америки перша група українських сиріт, насильно вивезених німцями на роботу до Німеччини.

Українська Громадська опіка у Франції. Український Допомоговий Комітет у Франції переорганізовано на „Українську Громадську Опіку“, якій підлягатимуть такі організації: Академічне Т-во, Бібліотека ім. С. Петлюри, Українська Громада у Франції, католицькі, євангельські і православні громади, Ліга політичних в'язнів, Об'єднання українських робітників у Франції, Союз українців, Студентський союз, Т-во б. вояків армії УНР і т. інш. („Українець“ 15. 1.).

В Англії мають заснувати 2 українські католицькі парохії.

Бразилійським українцям покращало. Довголітній диктаторський і шовіністичний режим Бразилії безпощадно нищив українське організоване життя та затиснув уста скромній пресі 80-тисячної української еміграційної маси. В теперішній час запроваджено деякі полегшення. Велими рухливе життя виявляли куритівські українці. Впродовж 1946 року відбулася в осідку українських колоній жива концертна й освітня робота, керована Допомоговим Комітетом, загомоніла чудова українська мова й пісня. Заходами оо. Василян почав виходити пресовий орган „Праця“.

Довгі роки лихоліття ідейно об'єднали наших земляків, зникли безповоротно давні міжсободиці. Заходи тамошніх комуністів притягнули бразилійських українців до т. зв. всеслов'янського комітету—потерпіли повну невдачу. Куритівські українці, без огляду на їх соціальне становище, дали гідну відсіч московським агентам.

(„Америка“ 4. 2. 47.).

Пряшівський український католицький єпархії приділено єпископа-помічника Василя Гопка. Це одинока українська католицька єпархія на рідних землях. Пряшівщина займає простір 3,500 кв. кілм. та 200.000 українського населення. На Закарпатській Україні католицьку єпархію зліквідовано, а її пастора, Теодора Ромзу, Совети арештували.

Відомий дослідник східних церков англієць Д. Атвотер вголосив перед визначними англієцями у Манчестері доповідь на тему: „Церква у східній Європі“. Він розказав про злочин, якого большевики допустилися над українською церквою і народом („Америка“ ч. 111).

Українська мова в Америці. У січні ц. р. на зборх американського т-ва учителів східно-європейських мов, на якому були заступлені всі університети й колежі, проф. М. Нагірний реферував справу навчання української мови.

Українців не пускають в Україну. „Контіненталь Нюс Сервіс“, пишучи про демобілізацію советського війська, подає, що здемобілізованих вояків рідко коли пускають на їхнє давнє місце побуту. Звільнених із війська українців, як правило, не пускають в Україну

В крамницях Канади. Товариство „Українське народне мистецтво“ (Людвігсбург) давно вже славиться своїми мистецькими виробами: як касетки, альбоми, рамки. Тепер нам стало відомо, що його продукція, зокрема альбоми, продаються вже в крамницях Канади.

СЕНАТ СХВАЛИВ ПРОПОЗИЦІЮ ТРУМЕНА

ВАШІНГТОН. (ББС). Американський Сенат схвалив минулого тижня рекомендацію військового міністерства надати терміном до 30-го червня 1947 року нових 300 мільйонів доларів для підтримки і адміністрування американської окупаційної зони Німеччини, Австрії, Японії і Кореї.

В Палаті депутатів минулого тижня розпочалися дебати з приводу допомогової програми Трумена. Однак, обговорення справи допомогої європейським країнам перенесено на цей тиждень. Допомогу мали одержати такі країни: Австрія, Італія, Греція, Угорщина, Польща і, може, ще Китай. Допомогову акцію заплановано розпочати після закінчення діяльності УНРРА. Загальна вартість харчів, медикаментів, одягу, палива, штучних добрив і насінневого фонду, що мали б одержати названі країни, становить 350 млн. дола-

рів. Під час дискусії поставне потреба внести деякі корективи. Насамперед виникло питання: чи Угорщина і Польща мали б одержати допомогу, а чи ні, бо частина критиків висловлювала думку, що таким чином могли б одержувати допомогу країни советської сфери впливу.

Після того як Сенат переважною більшістю голосів схвалив законопроект допомогої Греції і Туреччині, його має схвалити ще й палата Депутатів. Але це потребуватиме чимало часу. Комітет закордонних справ при палаті Депутатів переслав до Конгресу пояснення, що за деяких обставин допомогова акція для обох середземноморських країн вимагатиме більше, ніж 400 млн. доларів, бо запланованої суми вистачить, щоб покрити лише до 30 червня 1948 р. Ще не можна вирішити, чи будуть потрібні дальші витрати.

ТУРЕЧЧИНА ПОЛЕТІШНО ЗІДХНУЛА

АНКАРА. (Дена-Ройтер). Турецька преса захоплює вітає постанову американського Сенату схвалити програму допомогої Греції і Туреччині. Так, „Улус“ називає її „жестом миру“ і зазначає: „Цим самим США усувають небезпеку третьої

світової війни“. „Таніп“ пише, що схвалення допомогової програми Сенатом є „поворотним пунктом історії“. Відтепер захист слабих від нападу сильних перестав бути лише теоретичним поняттям.

Надії і пляни де Голя

ПАРИЖ. (АП). На одній пресовій конференції минулого четверга ген. де Голь заявив, що його новостворене „Об'єднання Французького народу“ (РПФ) братиме участь у наступних виборах. Однак, ген. не сказав, чи не набуде воно тим самим остаточних форм регулярної політичної партії. Він відверто признався, що хоче залишити в таємниці деякі деталі РПФ. При цьому він додав: „Ми не будемо брати участі у виборах в квітні 1947 р.,

ми не спішимо, але ми дуже швидко прийдемо.“

Відповідаючи на запитання, чи війна між Советським Союзом і США неминуча, де Голь сказав: „Ще не занадто пізно її уникнути. Щоб урятувати європейський мир, я пропоную утворити французько-англійський блок, до якого мали б увійти Німеччина, Бельгія, Голляндія, Італія, Австрія і, може, навіть Чехо-Словацьчина, вилучаючи, однак, Іспанію. Такий блок став би діяльною противоагою Советського Союзу.“

Гельголянд знищено

ЛОНДСІ. (ЮП-Дена). 18-го квітня 6,700 тоннами динаміту винесено в повітря острів Гельголянд. Так закінчилась тисячолітня історія острова, який протягом обох останніх світових війн відіграв важливу стратегічну ролі як опірний пункт германської флотії. В середньовіччі Гельголянд був притулком піратів. З 1714 р. острів належав Шлезвіг-гольштинським герцогам. Після першої світової війни всі війсь-

кові споруди на ньому знищені і до 1933 року він залишався вільним неукріпленим портом. За наністського режиму острів став найбільшою військовою базою Німеччини. Під час другої світової війни німці використовували його як бункер для підводних човнів.

Наслідком вибуху 6,700 тонн динаміту знищено, разом з надбережною артилерією, всі військові споруди острова.

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ

ЩО ПИШЕ «РАДЯНЬСЬКА УКРАЇНА»

Таємне голосування... Робітниця фабр. „Красний Восток“ Олена Василівна Щербакова заявляє: „Я голосувала таємно, але тепер можу сказати, — віддала свій голос за Сталіна.“ (ч. 32, 10 лютого 1947).

Що й казати: велика таємниця! І ще більше щастя!

Сучасниця Маркіяна Шапкевича дякує... Сталінові. „В селі Ясиня Равніської округи 107-літня селянка Ганна Чафшук розповідала на виборчій ділянці молодим виборцям: „Давно ми мріяли, щоб жити разом з нашими рідними братами зі Сходу. Сьогодні я голосую за те, щоб ми повік жили у великій сім'ї, яку створив товариш Сталін. Стара я стала, дуже стара, але хотілося б ще пожити і побачити завтрашній день.“ (ч. 32, 10 лютого 1947р.).

„У селі Сивевицька Вишня Скалицького району в числі перших проголосувала 103-річна селянка Юлія Іванівна Качур. Вона сказала присутнім: „За своє життя я бачила чимало виборів. Але тільки за совєтської влади мені довелося взяти участь у виборах до уряду.“ (Ч. 32, 10 лютого 1947 р.).

Говорила, кажуть, бабусь до самої смерті, та все ка-зна-що.

„Товарообман“. Цей термін уже близько тридцять років вживають народні маси, замість орфографічно вірного „товарообміну“, для характеристики економічних відносин в нішній Україні. Справді, вчитаймося в такі два уривки однієї ж статті „Колгоспна Книшівка бореться за повновисний урожай“ („Сов. Україна“ Ч. 53, 11 березня 1947 р.):

„Гадяцька залізнична станція відправляла хліб ешелон за ешелон. Через день-два на Ленінград відходили поїзди, навантажені очима і

фруктами. Медом і яблуками пропахла колгоспна земля.

А взамін благ колгоспної землі поїзди везли до Гадяча трактори, комбайни, автомашини, нікельові ліжка (!), швейні машини, дзеркала, патефони, велосипеди, різні тканини, креп-де-шин...“

І після того, як поїзди навезли такого добра до Гадяча — в колгоспі „Червона Україна“ книшівської сільради: „Найуразливіше місце — реманент. Його довелося буквально складати з окремих частин і латати, особливо сівалки. Та коли плуги, культиватори, борони й інші знаряддя пощастило (так і написано: „пощастило“) відремонтувати повністю, то сівалок в артілі просто не вистачає...“

Як тепер стоїть справа з „різними тканинами“ і „креп-де-шином“, чи пощастило їх полатати і чи Ленінград ще прислає щонебудь за „мед і яблука“, кореспондент багатозначно замовчує.

„Велика Саксагань“ — так називається проблема, зв'язана з використанням сотень мільйонів тонн залізної руди, що лежить 980-метровим пластом під долиною річки Саксагань. За проектом організації „Кривбаспроект“, щоб звільнити цей простір для безпечної експлуатації залізничних родовищ, річку пустять під землю, під Кривий Ріг, залізобетонним тунелем з довжиною в кілька тисяч метрів і діаметром 3,5 м. Саксагань буде вливатися в Інгулець в зовсім іншому місці.

Вдвоє Саксагані буде споруджено ряд водоймищ, які затримуватимуть весняні води і регулюватимуть їх надходження до тунелю. Одним з них буде глибоке Криворізьке озеро. Створення водоймищ уможливить зрошувати 6 тисяч гектарів земель і завести багато ставків сільськогосподарського значення. Там, де

тепер застоюються болота з густим очеретом, будуть розбиті приміські городи робітників. На греблях, що перетинатимуть Саксагань, зможуть працювати невеликі гідроелектростанції.

Реалізація пляну великої Саксагані, як признається сама „Радянська Україна“, вимагатиме величезних затрат. Для проведення тунелю під Кривим Рогом доведеться вибрати 123.700 кубічних метрів землі.

Роботи над розв'язанням цієї складної проблеми в же тягнуться від 1936 року.

В царстві Слугіних і Рассказових. Більш як століття давність відділяє нас від Фоввізінівських Скотініних; відійшла в небуття навіть мода називати героїв літературного твору за рисами їх характеру, але Скотініни, як бачимо, воскресли в умовах найдемократичнішої в світі демократії. Тільки тепер вони поділяються на Слугіних і Рассказових. Ось що про них, цих блюстителів букви найдемократичнішої демократії, пишуть самі колгоспники с. Нещерова, Обухівського району на Київщині:

„Побачивши, що колгоспники не хочуть голосувати за Савченка, секретар райкому КП(б)У Газинський викликав з району, собі на допомогу, старшого лейтенанта *) тов. Слугіна, начальника міліції Рассказова і мільйонера. Слугіні і Рассказов заарештували ні в чому невинних колгоспників: М. Горбунова, Миколу і Семена Івженків, М. Куксу і Т. Сокурєнка.

Після цього були проведені треті збори. Газинський кричав на колгоспників, паплюжив їх. За таких умов колгоспники вже не виставили своєї кандидатури. Голосували тільки Савченко, рекомендований Газинським...“

*) Розуміється, начальника НКВД.

До уваги тим, що хотіли б їхати до Аргентини

Наводимо уривки з листа від 2. квітня 1947 р. одного з визначніших діячів української еміграції в Аргентині п. інж. Василя Миліського (сотник Армії УНР, бувлий командир кулеметної сотні Кость-Гордієнківського кінного полку; ком. полку полк. ген. штабу В. Петрів, вищий ген.-хорунжий), які дають додаткові дані про можливість праці в цій країні.

„Аргентина — держава молода. Її будучина — багата, в протилежність до Північної Америки, що є в своїй кульмінаційній точці. Нинішній аргентинський уряд намагається зіндустріалізувати країну, а також прагне збільшити її населення коштом еміграції з Європи. В Італії і Іспанії є аргентинські місії, які мають за мету набрати людей з тих латинських народів. Головна маса має бути хліборобською, але першими будуть перевезені технічні сили та фахові робітники. Можливості для цього останнього елементу є тим більші, що тутешній уряд є в певному конфлікті з національно інженерією, як і взагалі з місцевими фінансовими магнатами.

Місії набирають головним чином для розбудови індустрії: авіаційної, автомобільної, кораблебудівельної. Є одна місія, що набирає спеціально для хемічного промислу. Плянується розбудувати сітку електростанцій (одна з них наближалася б до Дніпрогесу). Отже наша еміграція могла б зробити пропозицію своїх послуг. Зробивши списки за фахами та маючи відповідальних працівників типу проф. Тимошенка (що є тепер у Півн. Америці і став знаним світові), зразу ж можна було б досягнути швидко командних місць і, спираючись на свій технічний елемент, скріпити та поширити перші здобутки. Одночасно решта еміграції — хлібороб-

ська частина — підкріпила б позицію перших та своєю різноманітністю підкреслила б здібність українського народу. Українське ім'я свого часу було тут знане і шановане, отже було б дуже добре, якби ще в Аргентині був створений осередок життя української еміграції. Таким чином між Канадою, Північною Америкою і Аргентиною створився б поважний український еміграційний блок, який в майбутньому міг би відіграти свою роль. Гадаю, що моя думка слушна і досить легка до переведення, особливо зглядо на тутешні політичні обставини.

Акція могла б початися лише від вас, в Європі, через аргентинську місію, скажімо, у Франції чи Італії. Одночасно в порозумінні з представництвом, а можливо і за його безпосередньою поміткою, було б добре послати якусь персону з повноваженнями для переведення справи тут, на місці. З рухом української еміграції в напрямі Аргентини необхідно поява і нашого духовенства: особливо вищого. Скріпляти не лише майбутній, але й той елемент, що вже тут осів.

Кон'юнктура праці — добра, особливо тому, що протегується самим урядом. Харчовий стан вишукано добрий. Соціально й економічно перспективи блискучі. Звичайно буде потрібно працювати. Шкода лише, що наші люди так пізно почали вибиратися з Європи, бо з кожної американської країни до Батьківщини значно ближче, ніж з будь-якої європейської, а крім того, за той страчений час можна було б зробити багато, хоч би для полегшення черговим хвилям нашого народу“.

М. С.

В. ГЛУШКО

ЛЕСЬ КУРБАС

1932 р., тобто 15 років тому, в підсоветській Україні почато жорстокий розгром української культури. Тисячі професорів, письменників, діячів театральної сцени тощо, будучи репресовані, пішли поєвирятися в найдавні ліси холодної Півночі. Така сама доля спіткала і славетного українського режисера Леся Курбаса. Нижче подасмо статтю про цього видатного майстра театрального мистецтва, новатора і невтомного борця за європеїзацію українського театру.

Редакція.

Ще в 1925 р. — себто в період повного розквіту режисерського хисту Л. Курбаса — Д. Антонович писав у своїх „Триста років українського театру“ (мова йде про організацію „Молодого театру“—Київ): „Курбас мів запропонувати молодшим товаришам свій видатний талант актора-виконавця, певний досвід в режисерській праці“. Робиться наголос, підкреслюється лише акторське обдарування Леся Курбаса, режисерський хист мистця відступає на задній план. Історія — цей найкращий свідок — розбила твердження Антоновича і вже довела чим увійшов в історію українського театру Курбас: актором чи режисером? Безсумнівно фактом тепер є, що Леся Курбаса посів визначне місце в історії театрального мистецтва, не як видатний актор, а як великий майстер режисури. Д. Антонович помилився щодо оцінки тенденції розвитку його творчої індивідуальності. Тільки на історичному віддаленні у справжніх пропорціях чітко визначається справжнє місце майстра. Але й тепер складною є аналіза творчого шляху Л. Курбаса-режисера. Він, як дійсний мистець, весь час зростав, рухався, шукав

і в цьому процесі формування, здійснення мистецьких прагнень не раз перетворювалося його обличчя. Він увесь час рівнявся на думку творця „Гамбурзької драматургії“, що коли пропонують істину, або шукання істини, мистець без вагань обирає останнє.

За режисерську працю Курбас взявся в 1915 р., коли зачалися вочорі“. В цей час в зв'язку з першою світовою війною припинив свою діяльність театр „Бесіда“. До Галичини вступають російські війська. Акторська родина розпалася, кожний пішов своїм шляхом. До Тернополя, вже тоді російського, приїхав Леся Курбас із своєю матір'ю та групою акторів. Треба було боротися за життя, за шматок хліба. Акторів для вистав не вистачало, але в Тернополі знайшлися обдаровані аматори і молодий Янович береться за організацію театральних вистав. Так народжуються „Тернопільські театральні вечори“, так Курбас включається в режисерську роботу. Але цілком захоплює його режисера в „Молодому театрі“ (Київ 1917-1919 рр.), хоч і тут ще він не залишає акторської праці. Тільки вже

в „Березолі“ стає Леся Курбас виключно мистецьким керівником, ідеологом і постановником-режисером. Не раз мінялися віхи на режисерському шляху, на зміну мистецьким захопленням приходили інші, строкатим калейдоскопом промайнули на сцені площадці постаті своїх і чужинських драматургів, але незмінним залишилося — вперед, не застигнути, не задубіти в знайденому, все — тільки не зупинка, не творчий спокій.

В „Молодому театрі“ — методою роботи з актором було тлумачення, інтерпретація ролі без показу. Філософське-абстрактне тлумачення образу робило його тяжким для сприйняття, але величезний запал режисера, завжди цікаве і своєрідне розкриття ролі збуджували актора до переборення труднощів в розумінні образу. Часто можна було натрапити на таку картину: у фойє „Молодого театру“ гуляє Л. Курбас поруч з актором і веде з ним жваву розмову — так він вводив актора в атмосферу ролі, в свій режисерський задум. Особливо чітке, повне визначення акторської задачі давав Курбас, коли був роздратований від грубого нерозуміння його режисерської концепції, тлумачення ролі. В „Березолі“, особливо в харківському періоді, він блискучим показом демонструє своє „видіння“ образу. Перед захопленнями акторами проходили десятки людей з яскраво-окресленою індивідуальністю та майстерно-вирізьбленим зовнішнім обличчям. Дуже цікаво показував Курбас жіночі ролі.

Далі в „Молодому театрі“ і в київський період „Березолі“ Леся Курбас здійснює кривітську дикта-

туру режисера, коли режисер все — єдиний деспотичний творець вистави, а актори лише матеріал для ліплення та втілення його задуму. Це яскраво виявилось в постаті „Різдвяного вертепу“ за варіантом Галагана в „Молодому театрі“ (1918-1919 рр.). Тут перед акторами була поставлена вимога з максимальною точністю, навіть з копіюванням передати в грі рухи і особливості поведження ляльок вертепу. Це правда було не єдиним завданням вистави. Твердженням Гордова Крега, що для режисера найбільш ідеальним актором є лялька, Леся Курбас віддав данину своєю виставою вертепного дійства. Багато видатних режисерів пройшло і перебороло цю хворобу режисерської гегемонії на театрі. Пройшов через цей період і Курбас і вже в харківських виставах він шукає гармонійної синтези актора і режисера, шукає симфонічності.

Так само було і з культом руху в період становлення „Березоля“. „Березіль“—Київ весь проходить під знаком акробатики, фізичного тренінгу, захоплення цирковим мистецтвом (особливо показовим це було в постанові І. Лопатинського „Пошились у дурні“), опрацювання ритмики людського руху, особливо масового, та виявлення скульптурних можливостей тіла на сцені („Газ“ — Кайзера). Я не збираюся цим затушувати певного інтересу Л. Курбаса до проблеми сценічного слова в київському періоді, яке виявилось і в роботі над „У Пупі“ Л. Українки і над „Вечором іспанованих віршів Т. Шевченка“, і нарешті пізніше над його „Гайдамаками“ — але це все в той час було добрим, не провідним. Лише

в Харкові проблеми сценічного слова стають для мистця, так би мовити, генеральними. Ставиться експеримент над „звуковим пейзажем“ в „Золотому череві“ — Кромельніка, навіть в останньому режисерському опусі „Маклена Граса“ — М. Куліша цим проблемам приділяється значна увага. З боротьби проти психологічного театру „ввертань душі“, — тоді в „Баркадах театру“ Леся Курбас писав: „самі переживання людини, як такі стали вже не цікавими“ — з принципу „зовнішньої режисури“ вплив у київському періоді (переважно в „Березолі“) підвищений інтерес, захоплення проблемами сценічного руху.

Час „Березоля“ в Києві — це період деструкції, певного космополітизму. Каркас репертуару складають драматурги німецького експресіоністичного театру (Кайзер, Толлер). Перевага на боці чужоземних драматургів (Сінклер, Скот, Меріме, Шекспір). З побутових речей театр поставив лише „Пошились у дурні“ — Кропивницького та „За двома зайцями“ — Старицького.

Сміливо можна сказати, що ці вистави були за Кропивницьким і за Старицьким — текст або було ґрунтовно перероблено, або режисерськи деформовано. Вистави з'явилися блискучими пародіями, вбичвою деструкцією старого театру аж до цинічного заперечення, нігілістичного відкидання його. Це було уділиве, дотепне і талановите глузування — гарматний постріл в бік побутово-єтнографічного театру

(Далі на 5-й стор.)

З'їзд українських учителів американської зони

«Об'єднані Мистецтва»

В суботу, 26-го квітня в Н. Ульмі відбувся з'їзд делегатів українських вчительських організацій американської зони. Прибуло 38 делегатів та понад два десятки гостей.

З'їзд відкрив проф. Паливода, що репрезентував відділ культури і освіти при ЦПУЕ.

Оскільки наші вчительські організації стояли не на одному принципі, ЦПУЕ скликало цей з'їзд, щоб він перебрав керівництво нашим шкільним життям і гармонійно повів цю відповідальну працю, поклавши до життя належну вчительську організацію.

Далі він характеризує мережу різних шкіл в американській зоні. Вся ця мережа шкіл з різними програмами, з різним напрямком, з різною кількістю учнів потребує відповідної реорганізації і уніфікації. Особливих перешкод зазнають наші учбові заклади через неоднакову підготовку учнів, через брак підручників і наочного приладдя, незабезпечення відповідним педагогічним складом, через відсутність єдиного процесу виховання. Отже питання виховання молоді, питання нашого шкільництва — це ті головні завдання, що стоять перед нашим суспільством сьогодні.

Далі оповідач розповів про працю фахових комісій при ЦПУЕ, які тепер уже розсилають як для народних, так і для середніх шкіл нові програми. Незабаром такі програми дістануть і фахові школи. Є повідомлення високих шкіл Франкфурту, Ерлангену, Дармштадту про те, що наші випускники по своїй успішності стоять в числі перших.

— Виходить, — підкреслює доповідач, — що ми все ж таки склали іспит в боротьбі за добре українське ім'я.

«Учитель-громадянин»

Доповідь на вищезгадану тему прочитав проф. Білецький. Заглибившись в недавнє минуле нашого народу, який переживає ще й

досі в Краю страшну трагедію, професор переходить до завдань українського вчителя на еміграції.

«Перед нами, — сказав доповідач, — велике завдання — створити нові умови для нашої дітвори, для наших майбутніх заступників...» Як ідеал у цій почесній праці доповідач бере Бориса Грінченка та Михайла Драгоманова. Кожен із них «з книжкою в руках та з живим словом на устах» вперто провадив серед народу працю великого громадянина, що лишалась невмирущим прикладом для всіх нас.

Згадує професор і недавні часи в Карпатській Україні, де праця нашого вчителя приєднала затуркане і змосквофільшене населення до національної свідомості і до одвертої боротьби за самостійність.

— Український вчитель, — говорив проф. Білецький, — на прапорах якого стоять імена Шевченка, Франка, Лесі Українки, мусять створити найкращі цінності, йдучи шляхом своєї відданої праці.

Після реферату «До проблеми виховання української молоді», що його прочитав проф. Ісаїв, відбулося обговорення доповідей.

Окремо говорилося про те, що наших вчителів часто в таборах не цінують, не створюють їм мінімально сприятливих умов для праці.

Далі учасники з'їзду вислухали інформацію про видання фахового журналу, про справу підручників, шкільної літератури та наочного приладдя, а також про участь вчительської організації в Переселенській Раді.

Українська Вчительська Громада

Після обговорення статуту, характеру й структури організації ухвалено назвати вчительську організацію Українська Вчительська Громада. Потім обрано провід із 7 осіб.

Голова проф. — Л. Білецький, заст. проф. Чердарчук, секретар проф. Голованець, скарбник п. Рудницька-Чапленко; члени: дир. Терлецький, дир. Величко, інсп. Данилишин.

Хоч брак часу змушував доповідачів та промовців значно скорочувати, проте цей з'їзд поклав початок нового етапу в справі нашого шкільництва на еміграції, що його новостворена вчительська організація, будемо сподіватись, піднесе на належну височину.

Конференція українців

Як праця, що доповнила програму з'їзду, відбулася конференція українців, на якій прочитано три реферати: д-ра Рудницького «Викладання історії старослав'янської та староукраїнської мови в середніх школах», професора Кісілевського «Методика викладання мов» та реферат проф. Білецького «Методика літературно-мистецького читання».

Реферати викликали жвавий обмін думок. Всі погоджувались з визначенням старослав'янської мови, як частини історії української мови, звертаючи увагу якраз на ті явища, що мали впливи і зв'язки з нашою мовою.

Індуктивна система, — говорив проф. Чапленко, обговорюючи питання викладання мови, є найцікавішою. Мову треба розглядати як явище. Ми ще й досі не в курсі лінгвістичної аксіомати. А все це говорити за те, що нам треба підручників.

Проф. Білецький цікаво схарактеризував, як треба подати дітям ліричні твори, беручи в основу три принципи: інтелектуалістичний, емоціоналістичний і волюнтарістичний, аналізуючи кожен цей принцип зокрема.

V. ГОЛУБ.

У житті нашої еміграції, в якому одні за одними чергуються ясніші і темніші сторінки, розбудова мистецьких організацій та установ і прояви їхньої діяльності — належать без сумніву до сторінок найясніших. Високі досягнення українських мистців на еміграції підносять не тільки вартість цієї еміграції як цілого, вони — тривалий вклад, тривала цінність на шляху загального культурного розвитку.

Тепер надійшла пора, коли можна вже думати про координацію праці різних діялок мистецтва. Цій справі присвячені були численні виступи чи то на мистецтвознавчій секції в Українській Академії Наук, чи на з'їздах МУР'у, чи Об'єднання Музик.

Для переведення підготовчих праць складено було ініціативно-організаційний гурток, у склад якого ввійшли делегати МУР'у, Об'єднання мистців української сцени, української Спілки образотворчих мистців і Об'єднання українських музик.

Вислід праці цього гуртка — це в першу чергу проект статуту нової міжспільної, а радше надспільної організації, якій пропонується дати ім'я «Об'єднані Мистецтва».

Які, конкретно беручи, завдання цієї організації? «Об'єднані Мистецтва», що у своїх рядах гуртуватимуть приблизно триста українських мистців, можуть створити сильний єдиний фронт у боротьбі за високу якість українського мистецтва в усіх його ділянках і в усіх його проявах.

«Об'єднані Мистецтва» кладуть собі за одне з основних завдань спільними силами знайти чужі мистецькі і взагалі громадські кола з надбаннями українського мистецтва. Одним із засобів для цього повинен бути близький зв'язок з чужими мистецькими організаціями. Таку працю проводити окремим мистецьким спілком важко, а то й просто неможливо. Згадаймо для прикладу, яку вартість могли б

мати «Українські вечори», влаштовані систематично для чужої публіки, в програму яких могли б входити загально інформативні доповіді на різні теми, зв'язані з українським мистецтвом, читання в перекладах творів українських письменників, виконання творів українських композиторів і т. ін.

Така на ширшу скалю закроена праця можлива саме на ґрунті ширшої скоординованої мистецької акції. Але й у менших масштабах «Об'єднані Мистецтва» можуть принести багато користі, створюючи у всіх більших і менших місцях осідку нашої еміграції свої клітини.

Для заснування «Об'єднаних Мистецтв», для схвалення статуту і вибору президії скликаний буде у другій половині травня ц. р. Конгрес українських мистців, до участі в якому будуть запрошені не тільки всі члени існуючих мистецьких організацій, але й українські мистці, що з різних причин не є членами згаданих організацій. Конгрес, учасники якого прослухають ряд доповідей на мистецтвознавчі та ідеологічно-суспільні теми, дасть перші напрямки і — треба надіятись — першого розмаху новій широкозакресній організації.

N. N.

НАУКОВА ХРОНІКА

Сенат Українського Вільного Університету затвердив пропозицію Професорської Ради Філософського факультету про надання почесного докторату двом представникам американської науки, що є відомі своїми ґрунтовними працями про Україну і її національне відродження. Цими вченими є проф. В. СІМПСОН (Університет Саскатун, Канада) і проф. К. ЛОРЕНС (Коломбійський Університет в США). Докторат Honoris Causa також нещодавно наданий Українським Вільним Університетом двом заслуженим діячам української науки: проф. Вадимові Щербаківському — теперішньому ректорові Українського Вільного Університету та проф. Дмитрові Дорошенкові — президентові УВАН і доволитньому членові професорської колегії Українського Вільного Університету.

V.

ЛЕСЬ КУРБАС

З сучасних українських драматургів в репертуар театру ввійшли «Комуна в степах» — М. Куліша та «Шпана» — Ярошенка. В цей час «Березіль» вабить революційна драматургія Заходу, він майже байдухий до національної проблематики та повний гнівного заперечення застарілих театральних традицій. Українська класика представлена лише старою режисерською роботою Леся Курбаса «Гайдамаки».

Зовсім інше «Березиль»-Харків. Театр глибоко, своєрідно, мудро з мистецькою точністю сполучає традиціоналізм з новаторством. Він бере з театральної скарбниці Заходу те, що перегукується, з українською духовістю, пов'язано з її ментальністю. В цьому якраз і треба шукати головний важіль для піднесення нашого театру, його майбутній шлях, а не в малугуванні театральній Європі. Цілком справедливо твердять, що Л. Курбас виплекав М. Куліша-драматурга, але в свою чергу останній дав можливість театру в формі іронічної посмішки висунути нашу національну трагедію з усіма її протиріччями. «Народній Малахії», «Мина Мазайло», почата «Патетична соната» — є нічим іншим, як окремим фрагментом цієї прівідної теми «Березоля» харківських часів. Равш було поставлено лише одну п'єсу Куліша (театр навіть обійшов дуже популярну в 20-х роках його п'єсу «97»), а тепер його драматургія стає одним з головних

струмків в березилівському репертуарі. Тепер усі п'єси драматурга, дозволені цензурою, ідуть в театрі. Можна твердити, що М. Куліш не тільки драматург кровно пов'язаний з театром, а один з його надхненників, зброєносців, духовних проводирів — не даремно всі його п'єси ставить сам Лесь Курбас. Драматургія Дніпропетровського («Яблуневий полон»), Ірчана («Пляндарм»), Цимбала («Заповіт пана Ралка») з її національною спрямованістю знаходять собі місце на кону «Березоля». Театр захоплює патетика Шіллера («Змова Фіско в Генуї») та Гюґо («Король бавиться»). Нове розкриття знаходить драматургія І. Тобілевича («Хазяїн», «Сава Чалий»), яка звичайно трактувалася в пляні побутово-етнографічного театру. Вже немає космополітичного переважання репертуару поточною західно-європейською драматургією, прийшло захоплення театральною Європою до нестями, до втрати власних національно-мистецьких позицій. Театр хоче, стверджувати, а не глузувати — період руйнації, де-струкції закінчився. Шукаючи національний стиль, єство українського театру «Березиль», як дбайливий господар, переглядає всю попередню театральну спадщину, переглядає традиції. Шукається синтез новаторства й очищеного — просіяного та оновленого традиціоналізму. В художній практиці театру кристалізується зміст вимоги національного стилю. Зброя українського ак-

тора — його рух, слово мусять всебічно, з вичерпуючою повнотою виявити особливості, вдачу українського народу, як носія певного національного типу. Кожний дозрілий національний театр має свою неповторну специфіку, якої не можна подолати і за рамки якої не можна вийти — стверджував Лесь Курбас — а тому рух і слово його представника актора, навіть у випадку участі останнього в п'єсах чужоземних драматургів, залишається забарвленим в інші національні кольори. Завдання театру — шукати і знайти свою національну форму, свій самобутній театральний вислів у композиції, ритмі, русі та слові.

Театральна молодь «Березоля» під керівництвом Курбаса почала працю і над формами ревію («Галло на хвилі» та «Чотири Чемберлені»). Ставилася подвійне завдання — поперше: прищепити вайлуватому українському театрові легкість, гнучкість, динамічність, розв'язати жест, рух, слово актора, навчити його безтурботно посміхатись; подруге: знайти свої власні форми ревію та малих жанрів. Велася експериментальна робота і над оперетою — Сюлівак «Мікадо» — постава Інкіжінова, Л. Курбас перший висунув питання, що український театр мусить мати свою формально довшену оперету, що досить годувати українського глядача російською музкомедією. Його наполегливістю було створено у Харкові — перший український театр Музкомедії. Очолив його один з одноступів і учнів Курбаса, режисер «Березоля» Януарій Бортник. Театр виставляє «Шоко-

ладний солдатик» за В. Шов, «Три мушкетери», «Сухий закон» тощо.

Навіть з такого фрагментарного викладу стає очевидним наявність складної творчої еволюції Леся Курбаса-режисера і щільно пов'язаного з ним «Березоля». Не в рамках газетної, навіть журнальної статті ставити в усю широчінь — а постать Курбаса заслуговує на це — питання про роки його негарадних шукань та експериментів. Нині можна тільки намічати контури цієї великої теми. Тільки шкідливі для майбутньої картини, тільки окремі шкідливі.

Старий актор Огієнко розповів такий характерний епізод з життя молодого Курбаса.

1916 рік. Іде проба в театрі М. Саловського. Проходить сцена з Л. Курбасом. Репліка. Велика павза. Курбас мовчить — він зайнятий роздумуванням, яким саме жестом йому треба зустріти слова партнера. Він «приміряє» десятки жестів, але не може знайти задовільний. Нарешті розлягається могутній голос Миколи Карповича: «Лесь Степанович, чого Ви стали?» «Вибачте, я шукаю і ще не знайшов відповідний жест». Тепер навіть для пересічного актора це цілком зрозуміла річ, законна вимога без якої пропадає сенс проби, але тоді така поведінка Л. Курбаса на пробах викликала в одних роздратованість, в інших посмішку, димпазон якої був від сарказму до гумору. Ця любов до чітко вивіреної, відшліфованої форми, суто-театральної — типова риса Леся Кур-

баса актора і режисера. Цього вимагав він від себе і від акторів керованих ним театрів. Для знайдення цієї точної форми Курбас не шукає часу на проби. Місяцями, навіть роками готуються вистави: «Царя Едипа» готували два роки.

«Народнього Малахія» — дев'ять місяців. «В. Пуші» Л. Українки — 4 місяці. Проби «Царя Едипа» проходили під секундомір, щоб домогтися ідеальної ритмічності руху і слова.

У Леся Курбаса думка перемогла емоцію. На перше місце виступала раціоналістична основа. Цей інтелектуалізм можливо і обумовив його творчий шлях, як режисерський. Може тут ще заховано і джерело успішного виконання тих ролей, що мали в собі елементи «гамлетизму». Театральна критика завжди відмічала «розумне виконання ролі Л. Курбасом». Як для батька, так і для сина незрівняною святістю були три слова: творчість — думка — книга. Книга — друг Курбаса: він завжди з нею. Книжкові новини, все нове в галузі мистецтва миттю опиняється в його великій вишуканій бібліотеці і жадібно проглинається. Переважаний мистець завжди знаходить час для читання, це його відпочинок, духовна наснага. Друзі режисера — письменники ніколи не могли поскаржитися на не уважного читача. Кожну книжку прочитано і передумано, завжди письменник міг одержати від нього незвичну, не ставдартну оцінку свого твору. В

«Далі на 6-й стор.»

Любов до України

Непоборність і неподоланість українського народу, його життєва сила воїни дивовижні. Кожний напасник, прийшовши на українську землю, щоб поневолити її, ранив чи пізніш відчував відвічний закон українського життя: ворог або сам гине, або зазнавав страшною руйни. Так, виснажені і вичерпані довголітньою боротьбою з українським народом, пішли в історичне небуття хозари і печеніги, половці і татари. Польшу тому так легко остаточно поділили в 1795 р., що вона в XIV-XVIII ст. безоглядно витрачала свої сили в безнастанних війнах з Україною. Неопінна заслуга українського народу і в тому, що більшовикам відразу по приході до влади не вдалося поширити свого панування за межі російської держави. Відроджена в 1917 р. Українська республіка своїм героїчним спротивом врятувала Захід від більшовицької навали.

Український народ впродовж свого історичного буття виявив надзвичайну відпорність і життєздатність. Доля не була милосердною до нас. Не раз ворожі навали перекочувалися від краю і до краю Української землі, залишаючи по собі спалені і зруйновані оселі, гори людських трупів. Але проходили роки й Україна знову воскресала, розпівтала на руїнах і згарищах. Як легендарний Фенікс, що воскресав з пожеди, так і наша Батьківщина відроджується після кожного лихоліття.

Сили для одвічного змагання з злою долею українці черпали з любові до рідної землі, до рідного краю, до Батьківщини. Ця безмежна любов до України була сильніша над усе. Вона давала змогу нашому народові перетривати найбільші хуртовини, які тільки знає історія світу. Потуга українського народу — в його перозервному зв'язку з землею, що вицохла його, з землею, ясно политую кров'ю і потом наших предків. З землею, що своїми соками виплекала наш народ своєрідним і великим, розумним і роботязним, талановитим і невмирущим.

Любов до Батьківщини наснажувала на величні подвиги Святосла-

ва Завойовника, Володимира Великого, Ярослава Мудрого, Романа Галицького, — тих, що творили та поширювали могутню державу Русь-Україну, підносили культуру і добробут народу.

Патріотизм породив Дмитра Вишневецького, Петра Сагайдачного, Северіана Наливайка, породив залізну когорту хмельничан: славного Кричевського, Богдана Хмельницького, Петра Дорошенка, Івана Мазепу. Тих, чий творчий розмах, величні державні задуми і чини, незламна енергія і лицарський дух досі хвилюють і дивують нас. Любов до України рушила незчисленні покоління українського народу. І тих, що в підпіллі гартували сили для боротьби з царом, і тих, які смертю героїв загинули на бойовищах Визвольних Змагань, і тих, що нині борються за честь і волю України.

Вороги знали, в чому сила українського народу. Лютуючи і шалюючи від неподоланого опору, вони прагнули вбити наш патріотизм, намагалися позбавити українців славного історичного минулого, вбити історичну пам'ять українського народу. Виставити його пришепелуватим „Іваном, непоміняєм родства“. Так діяли і царський міністер Валувєв з його несамопитим „Не було, нет і бити не может“, і його теперішні послідовники в Україні. З особливою ненавистю і лютою намаганням сьогочасні окупанти України забризкали скаженою слиною ідею української державної самостійності, безпощадно винищити справжніх патріотів.

Північні загарбники всіма методами культивували і популяризували фальшиву теорію спільного історичного минулого „братських“ народів та „общих істоків русской культури“. Це роблено для виправдання агресії більшовицького імперіалізму. Бо коли припустити в минулому столітті спільної духової творчості москалів і українців, це означатиме, що і тепер між ними багато спільного. А на дій основі вже не трудно обґрунтувати ідею „єдиної і невідомої“ у її дореволюційній чи теперішній сталінській інтерпретації. Все це робилося і ро-

битися для того, щоб загуманити свідомість українців, спатетелити їх, запевняючи, що різниці між українським народом і його „старшим братом“ власне немає. Отже українці не мають рації боротися за власну державу, відокремлюватися від „братського народу“.

Багато уваги приділяли вороги духовому розбродженню українського народу, притупленню почуття національних гордостів та окремішності, культурної своєрідності, розуміння державно-національних ідеалів. В Україні всіма методами могутнього державного апарату поширювано теорію меншевартості українців, порівняно з їх „великими братами“. Різними засобами навмисно принижувано вартість української культури, всіляко підтримувало тенденцію звести українську культуру на щабель провінційного примітивізму.

Намагаючись вбити історичну пам'ять українського народу, нашу історію всіляко фальшували, паплюжили, безсоромно обкрадали і придворні царські історики Карамзіні та Іловайські, і їхні більшовицькі наступники Покровські, Шестакови, Панкратови. Це вони покладали історичне минуле України в прокрустове ліжко московської історії. Це ж вони вкрали у нас славу добу Київської Русі і по-шахрайському припасували до російської історії. Це ж вони спалювали і осквернили героїчну добу Козацько-гетьманської України. Це ж більшовицькі історики закидали болотом, заплямували історію Визвольних Змагань українського народу після занепаду держави Романових в 1917 р.

Тридцять років стоїть над нашою землею чад брехні і фальшування історичного минулого України. В'януло і завмирало все органічне, самобутнє, національне, а натомість розвітали чужі впливи і чужа ідеологія. У своєму блюзнірстві вороги не зупинялися перед збездеченням святотатств українського народу. Вся система ворожої пропаганди була спрямована на те, щоб примусити українців забути свою правду, свої традиції і минуле, навчити їх молитися чужим, московським божкам.

Не зважаючи на найрафінованіші і найнідступніші методи, ворогові так і не вдалося знищити наш патріотизм, вбити нашу національ-

НА ШЛЯХУ ПРАЦІ

Коли в грудні минулого року з'їхалися журналісти з реґенсбурзької області на свій перший з'їзд, здавалося, що обласній журналістичній організації не так уже й багато роботи. Такої думки, у всякому разі, були поодинокі місцеві члени СУЖ. Та зовсім інакше вийшло насправді.

Виявилось, що поле діяльності для журналістів, не зважаючи на відсутність можливості видавати часопис, залишається велике і при достатній активності праця може принести немало користі для емігрантської громади. Випадково, чи може не випадково, до Управи Обласної СУЖ здебільшого потрапили молоді, що відразу стали до праці.

Зв'язок із громадянством — це було перше завдання як Управи СУЖ, так і всієї журналістичної Спідки. Не маючи можливості нав'язати посередній стосуюнок із громадянством — через власний друкований орган для Реґенсбурзької області, журналісти взяли на нав'язувати безпосередній зв'язок з емігрантськими громадами шляхом доповідей та прилюдних дискусій, де кожен громадянин мав право вільно висловити свою думку.

21-го лютого виступив з доповіддю колишній член Центральної Ради в Києві Івж. А. Постолювський. Тема його доповіді — „Наші визвольні успіхи та невдачі“ — притягла увагу реґенсбурзької таборової громади, про що свідчила значна кількість слухачів. Обмежений час не дозволив розвинути ширшу дискусію, яка за всіма ознаками, мала бути цікавою і темпераментною.

Трохи пізніше цю саму, тепер дуже широко дискутовану тему,

ну віру і нашу національну душу. Українці не забули, здебільшого, чия кров тече в їхніх жилах, не стали безбачечками.

Любов до України, справжній патріотизм змусив тисячі представників усіх верств українського народу і всіх українських земель піти на еміграцію, щоб тут далі продовжувати працювати і боротися для України.

Віктор НЕМИРОВИЧ.

взяв за основу своєї доповіді голова анґсбурзької Обл. СУЖ д-р Л. Чикаленко.

Напередодні свята Карпатської України Обласна Філія СУЖ влаштувала 28. 3. доповідь д-р С. Росихи на тему: „Карпатська Україна в минулому“. В доповіді голова місцевої Обл. СУЖ розповів немало цікавих епізодів з історії карпатських українців. Велике зацікавлення таборового громадянства викликала тема про Карпатську Україну і в таборі Принц Леопольд казарне в Байройті, що її влаштувала Обласна Спідка Журналістів другого дня — 29-го березня.

Перебування на чужині, однак, спонукає дбати і про зв'язок із зовнішнім чужиницьким світом, що має про нас здебільшого досить обмежену, а інколи і некорисну для нас уяву. Гідно зареґентувати себе, сказати про себе правду, висвітлюючи свою історію, культуру, науку, боротьбу за самостійне і справедливе життя, — таке стало завдання перед обласною СУЖ. Зв'язок із німцями полегшувала та обставина, що в Реґенсбурзі існує місцева літературне товариство, в склад якого входять журналісти, письменники та прихильники літератури. Німецькі літератори жваво зацікавилися українською літературою, і 31-го січня з задоволенням вислухали доповідь д-ра Юрія Чорного на тему: „Українська література в духовому дзеркалі новочасної Європи“.

Ряд визначних діячів української літератури, мистецтва та музики дали змогу німцям уявити розміри культурних надбавь українського народу, що в своїй історії ніколи не залишався без впливу європейської культури та її впливи у всі часи засвоював на свою користь. Зникла неправильна уява про те, що Україна і Росія — це дві назви того самого, і що одна і друга культура — то надбання одного російського народу. — Звичайно, однієї доповіді мало, щоб розв'язати ту уяву, що зміцніла в головах чужинців, але користь від реферату д-ра Чорного більш ніж очевидна, про що відзначив і місцевий часопис „Миттельбаер. Цайтунг“ у рецензії на доповідь про українську літературу.

Вас. ОНУФРІЄНКО.

ЛЕСЬ КУРБАС

(Закінчення з 5-ої стор.)

іншому місці ми більш ґрунтовно зупинилися на темі Курбас і Вапліте. Лесь Курбас вчився у львівському університеті — тут він належав до „Вільної громади“ (громадство соціалістичної інтелігенції) та віденському. У Відні він слухав лекції видатного славіста Ягича і студіював філософію. Одночасно відвідував драматичний відділ консерваторії, де славетний актор віденського двірського театру Й. Кайц уводив студента Леся Яновича в хвилюючий світ театрального мистецтва. Невтомно працює і перо Курбаса. Допомогає знання мов. Багато зроблено: перекладена книга французького філософа Обертена „Мистецтво загубає“, п'єси Гальбе, Жулавського („Молодість“, „Йола“) та інші; іспівенки „Джиммі Хіґґінс“ за романом Сінклера Е., „Пролог“ (перша редакція „Напередодні“), зроблений разом з Бондарчуком і десятком статей на театральні теми, що їх розкидано на сторінках поточної газетної та журнальної преси. Як добре було б згодом — за більш сприятливих умов — зібрати їх разом до збірки для майбутнього дослідника історії українського театру. Крім того примірник кожної п'єси, що йшла в „Молодому театрі“, або в „Березилі“, обов'язково знайомився

з олівцем Курбаса. Закордонні подорожі ще більше розсунули рамки світогляду цього незвичайного інтелекту.

Лесь Курбас — перший в українському театрі режисер-постановник з філософським спрямуванням. Кожну свою постановку він скеровує в річце певної філософської ідеї, надає їй гостроту дискусійної думки, змагання двох протиставлених тез. Згадаємо проґагований ним дуже умовний щодо своєї термінології експресивний реалізм, в який обов'язковим елементом входило „непокоїти, збуджувати, загострювати“. Звідси утруднена форма деяких вистав („Золоте черво“ — Кромелінка, „Диктатура“ — Микитенка тощо), залюбленість в абстракцію, символіку, узагальнення. Політичні умови тодішнього часу примушують його часто замаскувати, конспірувати образи та ідеї вистав, так було з Кулішевими п'єсами «Народній Малахій» та з «Маклеюю Грасою». Таким філософом мистцем був і О. Довженко. Не випадковим фактом є, що видатний майстер українського кіномистецтва займає березильців в своїх кінокартинах. Наприклад, постійно співпрацює з ним Шаґайда, Масоха. Але О. Довженко більш мажорний, „земляний“, „біологічний“,

ніж Л. Курбас. Творчість О. Довженка — пісня життя, радості, ствердження. Але обидва майстри люблять патетику, гостру виразну форму, аж до експетризму. Їх еднає романтичне світосприймання, яке виявляється в ігноранції натуралізму звичайного і в принадності для обох незвичайного. Стихія Курбаса: — іронія, сарказм, гротеск, експеримент, патос шукаючої, дискусійної думки.

Ще і на сьогодні ґрунтовно не висвітлено питання про стильове обличчя „Березоля“. Терміни „конструктивний“, „лівий“, „умовний“, „антиреалістичний“ мало говорять, бо вони відзначають лише одну з рис „Березоля“ — антиреалістичну або конструктивну — а не дають такого формування, в якому відбився б суспільний образ театру в його мистецьких уособленнях та шуканнях. Вимога активістичного мистецтва, яка наскрізною лінією проходить в харківських виставах Курбаса і яка є по суті театральним виразом романтики вітаїзму, взагалі блокування з ідеологом Вапліте М. Хвильовим, збачення — рік від року все більш — у провідного драматурга „Березоля“ М. Куліша в „Патетичній сонаті“ дають підстави говорити, що театр входить в річце своєрідного романтизму, в якому було перетоплено поетиконеоромантичних течій красного письменства та театру ХХ ст. Маска експресі-

стичного театру, якій віддав данину „Березиль“, теж є одним з відгалужень романтичного театру — його ексцентричним полюсом.

Стилем „Березоля“ не була мажорна романтика, джерелом якої завжди є молодецьке, бездумне буянство сил, гра крицевих м'язів, а романтика овіяна трагікою протиріч, боротьби, бунтарської думки.

Про нашого земляка актора Михайла Щепкіна Герцен кинув крилатий вислів: „Щепкін перший став нетеатральним в театрі.“ Видатний художник нашого театрального мистецтва, навпаки, перший зробив український театр — театральним, в найкращому розумінні цього слова. Він повернув йому, в першу чергу, давно згублений ігровий первень, повернув той чудодійний ключик, що відмикає казкову скриньку, де заховано серце театру — радість перетілення, радість гри-вігадки. Великий режисер, як ніхто, відчував ество театральної форми, необмежені її можливості. Це тонке почуття форми було в його крові, і він не міг не бачити тих сумних наслідків, які з'явилися плодом тривалого панування побутового театру. Сценічний ритм, рух, слово, композиція вистави — увесь комплекс проблем театральної форми — стали давно забутою, навіть ігнорованою істотною. Театр став вайлуватим, провінційним, обмеженим в своїх заобах. Театру

потрібно було озброїтися дійовістю високої думки та полум'яного почуття, знайти втрачену виразність і збагатити її, викликати буянство всіх творчих сил. Театр повинен був стати глибоким виразом української ментальності, в золоті часи його розвитку ця проблема висувалася, але до кінця не була зреалізована, а не виставкою національного одягу, фольклорної екзотики. За здійснення цього і взявся Лесь Курбас, але на перешкоді стояла політична дійсність. Починається велетенська праця переборення антитворчої інерції, груднощів. Ламаючи старі форми Курбас здійснює європейізацію українського театру. Ще М. К. Садовський запропонував до репертуару свого театру нові п'єси драматургів заходу (Гайсменса, Ріделя та інших), але це ще не стало навіть початком європейізації, може було тільки наближенням до неї, бо бракувало головного — реформи, оновлення театральної форми. Модерний український театр творить Курбас із своїми однодумцями ентузіастами адептами нової театральної віри. В жорстокій боротьбі проти старого консервативного театру та спрощеного, стандартизованого аж до мертвечини советського театрального мистецтва, український театр виходить на широкій шлях і в перших лавах його бойових проводирів був сміливий шунік Лесь Курбас.

Протестують проти бандитизму

I
Вельмишановні Панове Редактори!
Просимо помістити таке:

Ми українці з Ділінгену, нещасні збігці і вигнанці з рідних земель, з великою тугою і боєм душі і серця думаємо про наше невідрадне становище, про земляків та рідних в Краю, де їх ворог-окупант фізично винищує різними тортурами.

Не дивлячись на велике горе і нещастя, що випали на долю нашу, нашої батьківщини і всього народу, ми все частіше і частіше зустрічаємо найбрутальніші вчинки, що трапляються в нашому емігрантському середовищі.

То тут то там, щось з'явиться таке, що в голові нормальної людини не вкладається: там спалили літературу, тут побили камінням, там пограбували склеп, там побили і недобого кинули до ями, там спровокували, оббрехали і донесли — що це таке?

Ми мали нагоду останніми днями довідатися із Вашого шановного часопису про чергову провокацію і бандитський напад на редакторів „Українських Вістей“, побиття вікон та стероризування дітей і жінок мешканців б'юлку „Б“ в таборі Новий Ульм.

Ми закликаємо наше громадянство звернути увагу на подібні події і сказати своє відверте слово. Ми категорично протестуємо проти цієї ганебності. Доки це буде? Коли прийде цьому кінець?

Ми добре розуміємо від кого це походить і чому це робиться.

А від ЦПУЕ і ОПУЕ вимагаємо рішучих заходів для виявлення цих злочинців та притягнення їх до відповідальності.

Група мешканців в таборі Ділінген.

II

Кубанські нозани пишуть:

Вельмишановний пане редакторе! Переконливо просимо Вас помістити у Вашому часописі „Українські Вісті“ нашого листа.

Ми, частина українського народу, козаки Кубані, глибоко вражені розбильським вчинком, що стався вночі проти 16 квітня в українському таборі Н. Ульм.

Вважаємо своїм обов'язком заявити, що ми, козаки, як борці за демократію і громадський порядок ніколи не примиримось з подібними явищами серед нашого народу і завжди готові дати цим здеморалізованим розкладницьким елементам відсіч по заслугі.

Складаємо Вам, Пане Редакторе, сердечне співчуття. Маємо цілковиту певність в тому, що організатори подібних випадків являються одиначками серед маси еміграції.

Група козаків-кубанців табору Міттенвальд.

III

До Редакції

«Українські Вісті»

Обласна Спілка Українських Журналістів у Регенсбурзі висловлює Вам співчуття з приводу підлого нападу на Ваших редакторів, що стався в час Великодніх свят в Н. Ульмі. Ми вимагаємо, щоб Суд при ЦПУЕ негайно зайнявся цією справою і суворо покарав винуватців: публікуючи їхні імена в українській пресі, без огляду на те, до якої політичної партії чи угруповання належать вони. Треба, нарешті, після потоків гарних промов і слів на всяких конференціях і з'їздах, рішучо покласти край нездоровим явищам в нашому емігрантському громадському житті; тим більше, що такі вчинки свідомо робяться руками елементів, ворожих українській справі. Рішення суду очікуємо в половині місяця травня ц. р.

За Управу Обласної СУЖ:

Д-р Степан Росоха, (голова).
Василь Онуфр'єнко, (секретар).

IV

До Редакції часопису „Українські Вісті“ в Н. Ульмі

Управа Обласної Спілки Українських Журналістів висловлює Вам своє сердечне співчуття з приводу бандитського нападу на редакторів часопису.

Вважаємо за потрібне просити ЦПУЕ створити Суд Чести, що раз і назавжди охоронив би діячів української культури від підлих наклепів та тероризування, підтримуваних і заохочуваних деякою, навіть ліцензійованою, пресою.

Обласна Управа СУЖ терену Вюртемберг-Баден.

Увага!

Купимо радіоприймач. Перемінний струм. Три діапазони. Бажана портативна конструкція.

Пропозиції надсилати на „Українські Вісті“.

ПОДЯКИ

Братству кобзарів ім. Остапа Вересая, яке дало великий концерт української музики і співу в театрі табору Сомме-Казерне в Авгсбурзі 22. 4. 47., Таборова Переселенська Управа складає щирю подяку і признання.

Весь прибуток (1324 НМ) кобзарі призначили на український Переселенський Фонд і закликають інші мистецькі об'єднання до такого самого чину, оскільки переселенська акція набирає щороку більшої актуальності і потребує матеріальних засобів.
Таборова Перес. Управа.

Цим складаємо щирю подяку «Об'єднанню українських жінок на еміграції» за сердечну увагу, опікування та святотні великодушні подарунки хворим в лічниці Гінсбург.

Хворі з табору Новий Ульм.

Хворі українці, що перебувають на лікуванні в санаторії Френденталь, Ватиканської Місії на Вюртембергію, щиро дякують панотцеві Митрофанові з табору Карльсруе, Форстер казерне, а також диригентові хору п. Казанівському і усім співакам хору, що вони відвідали і внесли розраду в наші душі, відправивши службу Божу в нашій санаторії дня 30. 3. 1947.

Проповідь панотця Митрофана зробила велике враження на хворих і скріпила їх духово; кожен з нас зрозумів, що ми не забути нашими душпастирями і українським суспільством.

СТЕЦЕНКО ЯКІВ, КУШНІР ОЛЕКСАНДЕР, БІГУН Н.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

Високоповажаний Пане Редакторе! Прошу не відмовити вмістити таке: У масовому продажі з'явився великодушний листівки з видбитком мого проекту Української греко-католицької церкви в Мюнхені (під гаслом 350), що достав першу нагороду на конкурсі.

На листівці видавець (мені невідомий) поставив ім'я автора проекту, мабуть власного авторства. Як автор згаданого проекту, мушу заявити таке: 1) Ім'я автора проекту Української греко-католицької церкви в Мюнхені є диплом. інженер, архітект-артист Євген Блакитний (а не М. Блакитний, як це виставлено на картці). Таке ім'я — Євген Блакитний, — автор зазначив в своєму дивізіонному конверті і таке ім'я було подане до відомої громадськості через українську пресу в офіційному повідомленні Апостольської Візитатури і Адм. в грудні 1946 р. про рішення жорі конкурсу від 26. XI. 46 р.

2) Всі авторські права по підняттю першої нагороді мною були офіційно застережені. Видання ж кожного мистецького твору і його розповсюдження не лише входить в засяг авторських прав, але завжди було і є одним з основних і неперорухних авторських прав.

3) Моє словесне дозволення на видання проекту в картах, мав лише реферат будови церкви з умовою, що копії з видання підуть на „фонд будови церкви“.

Це моє дозволення, було моїм особистим авторським дарунком, як віруючого, на будову церкви.

Не маю сумніву в тому, що це видання, яке з'явилося в продажі — не є видання реферату будови церкви. Перебуваючи в стислому контакті зі мною як автором, — реферат будови, в разі такого видання, був би своєчасно мене повідомив, а кліше з проекту, перед друком, було б мені надіслане для авторської корекції і апробації (як це належить), як рівно ж по виході з друку — авторські примірники.

Отже гадаю, що видання зроблене, певне, якимсь комерсантом, до рук якого, невідомо в який спосіб, потрапили матеріали мого проекту. Він, скориставшись з нагоди Великодніх Свят і вартості проекту, вирішив заробити, грубо порушивши авторське право, до того ж очевидно навмисне подавши невірно ім'я автора.

З пошаною
Євген БЛАКИТНИЙ — архітект.
Міттенвальд, 10 квітня 1947.

Передплачуйте,

читайте

і поширюйте

„Українські Вісті“!

Мовно-правовисні замітки

Ліцензент — ліцензіят

За англійсько-німецьким зразком прийнято в останніх часах уживати в нашій мові слова „ліцензія“ замість дотеперішнього доброго й свого „дозвіл“. „Европо-американизуємося“ й нічого не вдіеш: дозвіл—дозволом, але ліцензія, не спеціалізований дозвіл видавати газету, журнал, книжку й можливо, що ця спеціалізація значення впливає додатно на розширення цього слова в емігрантському мововжитку.

А проте хоч би й прийняти цей термін, то при вживанні його не все в порядку й виривають труднощі правописного характеру. Насамперед треба

- „ліцензувати“ — дозволити (щось видавати),
- „ліцензований“ — дозволений,
- „ліцензування“ — дозволення, дозвіл (щось видавати).

Тоді коли при цих словах немає ніяких труднощів, то вже при означуванні людини, що має дозвіл щось видавати, ці труднощі виривають і кожен по-своєму їх розв'язує. В нашій пресі останніх часів (а зокрема після з'їзду представників чужинської ліцензованої преси в Авгсбурзі в лютому ц. р.) вживають таких термінів для цих небагатьох щасливців „ліцензент“, (найчастіше), „власник ліцензії“, „носії ліцензії“, „ліцензіят“, „ліцензіянт“, „ліцензіят“, „ліцензіят“, „ліцензіят“. На котрий

- „рецензувати“ — „рецензент“: той що рецензує,
- „опонувати“ — „опонент“: той що опонує,
- „продукувати“ — „продупент“: той що продукує й ін.,

то ясно виходить, що:

„ліцензувати“ — „ліцензент“ може визначати в нашій мові тільки того, що ліцензує, значить того, хто видає дозвіл на видання чогось, а не того, хто цей дозвіл дістає, чи має. Тим то для англ. „бібер оф лайсенс“, нім. „Ліценцтрегер“ треба в нашій мові прийняти й уживати тільки „лі-

звернути увагу на часте в нас змішування слів:

„ліцензія“ — дозвіл (напр. на видання чогось) і „ліцензія“ — (до) вільність (напр. ліцензія поетична).

Правда, обидва слова одного походження, латинського, але вони до нас прийшли не одночасно й через різне посередництво. Тому що вони тепер зрізніковані значенню, треба їх уживати одне побіч одного й так зазначено в наших кращих правописних словниках (напр. в Голооскевича з 1930. р.).

Від слова „ліцензія“ походять такі дальші твори, як:

із наведених термінів рипитися? Ясна річ, не на „власника“ чи „носія ліцензії“, бо перший калькований на англо-американському „бібер оф лайсенс“, другий на німецькому „Ліценцтрегер“. Відпадує теж означення „ліцензіянт“ і „ліцензіят“, цей останній тим більше, що він визначає в деяких західно-європейських університетах найнижчий науковий ступінь, отже академічну гідність. Залишаються „ліцензент“ і „ліцензіят“, чи „ліцензіят“.

Коли порівняти такі слова, як:

цензіят, створеного на зразок „ліцензіят“.

Від слова „ліцензіят“ можливий іще прикметник „ліцензіятський“, в значенні: той що відноситься до ліцензіянта; так можна говорити про „ліцензіятський збір“, тобто про „збори ліцензіятів“, про „ліцензіятські турботи“ тобто „турботи ліцензіятів“ і т. п.

Д-р ЯР. РУДНИЦЬКИЙ.

СПОРТ

В суботу, 26-го квітня ц. р. в Гінсбурзі відбулася цікава зустріч німецьких репрезентацій Авгсбург—Новий Ульм з підняття тягарів (штанга) та боротьби.

В складі дружини Авгсбургу був 1 естонець; в складі Нового Ульму— 2 українці: пп. Кусій Ю. та Пеляця Ю. (УСТ „Беркут“).

По штанзі (олімпійський тирбій) перемогла дружина Авгсбургу, що підняла в загальному на 30 кг. більше від дружини Н. Ульму. Взагалі ж обидві дружини досягли добрих наслідків, піднявши в сумі кожна понад 1500 кг.

В боротьбі перемогла дружина Авгсбургу з рахунком 5:2. Із двох перемог Нового Ульму, одну здобув німець Віріче по пунктах, та другу українець п. Кусій Ю., що

поклав свого противника, до речі доброго німецького майстра, чистим „туше“ за 1 1/2 хвилини.

24-25-го травня відбудуться німецькі індивідуальні першенства по боротьбі з американської та англійської зон в 3-х вагових категоріях („півень“, півлетка та середня).

В цих змаганнях бере участь відомий український борець п. Кусій Ю. (УСТ „Беркут“), що за останній рік з понад 20 зустрічей по боротьбі з німцями країсу Н. Ульм, Вюртембергія, Авгсбургу та Мюнхену не мав жадної програші. П. Кусій перебуває нині в добрій спортивній „формі“, що дає підстави сподіватися гідної репрезентації на цих майже всенімецьких змаганнях.

П.

Наука й техніка

Гіпноз через телебачення

Телебаченням називається процес пересилання образів на великі віддалі (напр., між континентами) шляхом збудження та сприймання електромагнетних хвиль. Телевізійний приймач має екран, на якому глядачі в Європі можуть бачити те, що відбувається, скажімо, на сцені якогось театру в Америкі і пересилатиметься звітлія радіохвилями теленадавчої станції. За принципом звичайного радіопересилання процес телебачення, як правило, супроводжується і звуковим пересиланням. Телебачення потребує досить складної апаратури, що дорого коштує, крім того, досі ще не пощастило досягнути достатньої виразності одержуваних образів, тому користування ним для приватних потреб лишаються досі обмеженим. І навпаки, його широко застосовується в державних та науково-дослідницьких інтересах. В такий спосіб було, між іншим, недавно переслано образ през. Трумена під час його виступу на конгресі. Завдяки цьому німецькі чанописи змогли наступного дня надрукувати його на своїх шпальтах.

Також порівнюючи недавно Англійське Радіотовариство провело спробу гіпнозу через телебачення. Сеанс гіпнозу переводив гіпнозотер-психоневролог Peter Casson. Його завданням було загіпнотизувати шістьох осіб, що перебуваючи в темній кімнаті, спостерігали на екрані телевізійного приймача його образ, пересиланий з іншого приміщення теленадавчою станцією. В наслідок переведеної спроби чотири особи під впливом гіпнозу заснули. Під час переведеної іншої спроби гіпнозу через телебачення один з членів Радіотовариства, що перебував поблизу одного з телевізійних приймачів в другій темній кімнаті, також піддав впливові гіпнозу, не зважаючи на те, що гіпнозизер на його групу приймачів не мусів впливати. Через цю подію Радіотовариство прийшло до висновку, що, через нез'ясованість подібних явищ, гіпнозом через телебачення користуватись не рекомендується.

Ю. ФЕДЧУК.

ВНАРОДНА БІБЛІОТЕКА

Атом та його енергія

викладені популярно в цій багато ілюстрованій книжці!

ЦІНА 4 НМ.

ДЛЯ ГІМНАЗІЙ
(гуртові замовлення)

40% ЗНИЖКИ

Замовляти: „Prometej“
Neu-Ulm, Ludwigstr. 10

НОВІ ДОСЯГНЕННЯ НАУКИ
в галузі
АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ

Передплачуйте,
читайте
і поширюйте
„Українські Вісті“!

Увага! Виробляємо свічки

як з матеріалу замовців, так і з власного, таких розмірів (в міліметрах): 8x200, 10x220, 12x250, 14x310, 16x350, 20x17, 25x600, а також і інші на замовлення.
„Zenith“, Kirchenkerzen-Werkstätte, Georg Schtscherbatjuk Innere Rottach 31, Kempten-Allgäu.

БЮРО ПЕРЕКЛАДІВ Дипломованого інженера NICO VON BERT,

ULM-DONAU, Lützwstr. 4, Parterre.
ПРИЙМАЄ і в найкоротші терміни ВИКОНУЄ:

- 1) Переклади документів та листування з російської, української, польської, румунської і чеської мов на англійську, французьку та німецьку мови;
  - 2) Виповнює формуляри і складає заяви на всіх вищезгаданих мовах;
  - 3) Здіймає копії і засвідчує у німецьких нотаріусів.
- Дипломи виконуються друкарським способом англійською, французькою та німецькою мовами і завіряються у відповідних установах.
БЮРО ПЕРЕКЛАДАЧІВ.

Нововідкрита парша концесіована
Українська Книгарня
München, Dachauerstraße 91
має стало на складі
КНИЖКИ всі, що досі появилися і є в продажі,
ЖУРНАЛИ всі, що тепер видаються,
ЧАСОПИСИ і циклостилєві видання,
ШКІЛЬНЕ І КАНЦЕЛЯРСЬКЕ ПРИЛАДДЯ.

Вийшла друком нова книжка

»ВОЛЯ й УСПІХ«

відомий твор Орісона Мардена в перекладі В. Приходьна. Видання третє.
Зміст: 1) Як використовувати обставини, 2) Молодь серед несприятливих обставин, 3) Залізна воля, 4) Як використовувати власний час, 5) Злібні хлопці не на своїй дорозі, 6) Який фах вибирати, 7) Зосередження енергії, 8) Точний час, 9) Радість і довге життя, 10) Добре виховання — умова успіху.
Ціна 15 НМ. Замовляти: Книжкове товариство „Універсальна бібліотека“ — Regensburg, Obermünsterstraße 13/1 — Tocki Leonid.

У.Т.Г.І.

СЕКТОР ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

Українського Технічно-Господарського Інституту в Регенсбурзі

I. ПРОДОВЖУЄ ВПИСИ СТУДІЙНИКІВ НА:

Курси Журналістики I цикл (предмети: Політична Економія, Загальна Наука Права, Основи Журналізму ч. I та II, Історія Української Преси, Англійська Мова) — студ. такса 440 н. марок.
Цикл Ботаніки (предмети: Морфологія, Анатомія, Систематика, Фізіологія рослин) — студ. такса 200 н. мар.

II. ВІДЧИНАЄ ВПИСИ СТУДІЙНИКІВ НА:

Позаочний Економічний Факультет — I семестр (предмети: Політична Економія, Загальна Наука Права, Теорія Кооперації, Історія України, Господарство Місцевого Самоврядування, Комерційна Арифметика, Соціальна Гігієна, Загальна Торгов. Кореспонденція, Англійська Мова.) — студ. такса 520 н. марок.
Позаочну Високу Школу Державних Наук — I семестр (предмети: Політична Економія, Загальна Наука Права, Основи Журналізму ч. I та II, Історія України, Українська Мова, Націологія, Англійська Мова, Історія Української Преси) — студ. такса 575 н. мар.
Позаочні Курси Українознавства — I цикл (предмети: Історія України, Історія Української Літератури ч. I — Народня Словоесна Творчість, Націологія, Українська Мова, Історія Української Преси) — студ. такса 235 н. мар.
На вищезгадані школи й курси приймаються: в студенти — особи з матурою, в курсанти — належно підготовлені до студій.
Поодинокі предмети вищезгаданих шкіл і циклів та на такі поодинокі курси: Торговельне Право, Дендрологія (Шпилькові породи), Американське Промислове Пасічництво, Загальне Городництво, Практичне Миловарство — на предмети всі приймаються лише курсантами.
При вписі на будь-який курс чи предмет ще вписового 20 н. мар.; при вписі на декілька курсів вписове платиться лише один раз.
Інформації, проспекти та бланки для впису жадайте від найближчої Делегатури УТГІ, або безпосередньо від Сектору Позаочного Навчання УТГІ: Ukrainisches Technisch-Wirtschaftliches Institut, Regensburg, Ganghofer-Siedlung, Paul Heuserstr. 2.

РОЗШУКИ

- Петро Дяків, Канада, шукає: швагра Петра Засідка із с. Слобідка Болшовецька, пов. Рогатин. 3
- Петро Левіцький, Канада, шукає: Василя Левіцького із с. Хопен, пов. Леско. 2
- Захарій Полоз, Канада, шукає: а) Івана Полоза із с. Дубківці пов. Скалат, був до 1942 р. в німецькому полоні. б) Левка Полоз із с. Дубківці пов. Скалат, взятий німцями на примусові роботи. 2
- Іван і Марія Колодій, Канада, шукає: Михайла Пухаса з Мехіа Нового пов. Ярослав. Петра, Івана і Юрка Колодій із с. Маковиська пов. Ярослав. Катерину Колодій із с. Кораніща пов. Ярослав. 2
- Федір Король, Канада, шукає: жінку Анну Король і дітей Василя і Параску, усі із с. Воронів, пов. Городенка. 2
- Петро Слюз Канада, шукає: Івана Слюз зі Стоянова пов. Радехів, Марину Гольк або її сина Бронка і Едика із с. Загаї на Волині. 2
- Іван Маркуш, Канада, шукає: Миколу, Дмитра, Андрія і Ганю Банк із с. Бедевля пов. Тячево, Карпатська Україна. 2
- Катерина Доскоц, Франція, шукає: Анну Левандовську із с. Вахів пов. Перемішль. 2
- Максимів Пелягій, Франція, шукає: Юлію Максимів і Михайла Міклоча із Коровиці Голодівської, Михайла Ребізанта з Лукавця пов. Лукачів. 2
- Теодозія Хемій, Канада, шукає: Петра і Варвару Хемій із с. Медина пов. Збараж. 1
- Степан Горяк, Канада, шукає: Ілька і Анну Білик з с. Мігова пов. Добромилль. 1
- Репік Петро з Демера, розшукує Горбаченка Федора та інших друзів, писати на адресу редакції „Укр. Вістей“. 1
- Матвієнко Тоню Микитівну, що до капітуляції була в Нюрнберзі — сестра Матвієнко Марія, „Українські Вісті“. 2
- Рідних та знайомих — Миколаєнко Василь „Українські Вісті“. 2
- Рідних та знайомих — Моглила Олександра „Українські Вісті“. 2
- Рідних та знайомих — Мазурок Осип „Українські Вісті“. 2
- Рідних та знайомих — Вова Микола „Українські Вісті“. 2
- Сестру Марію Відочку, останньо перебувала в Австрії. Хто знає прошу повідомити: Відочка Теодор, Любек-Шлутуп, Карлсруерштрассе, Українськй табір Брайтлінг. 2
- Буркотенка Василя, народж. 1925 р., Борщова — сестра Буркотенко Анна. Ганновер табір ім. Лисенка. 2
- Батька Чепка Деміда, маму Феклу, брата Леоніда, сестру Катерину й Віталія — Добровольська Серафима. Новий Ульм, бл. Д. кімн. 112 д. 3
- Анатоль Сидор розшукує двоюрідну сестру Тоню та Валю Фабіян, Тоню Півневу. Адреса: Новий Ульм, ред. „Укр. Вісті“. 3
- Усик Леонід — відгукнісь на адресу „Українські Вісті“ для Владислава. 3
- Познань. Оло, Осип, Марку, відгукнісь на „Українські Вісті“ — Геня Роман. 1
- Друзів і знайомих — Бесараб Іван. Фінгортст бай Ганновер, Український табір барак 23/14. 4
- Матір Петронелю Гара, тітку, Павлину Новосад — Гара Іван. Фінгортст бай Ганновер, український табір, барак 23-14. 6
- Братів: Винницького Ігната, Винницького Ілька — Винницький Андрій. Фінгортст бай Ганновер, Український табір, барак 23-14. 6
- Батьків: Варвару та Івана Явір брата Миколу Явір та знайомих Параску та Петра Кіг — Ніна Явір. (13) Ансбах (Міттельфр.) Гумбольдштрассе 55. 1
- Великопольського Мирослава, 21 року, що в січні 1945 р. був в лікарні на Словаччині. Хто знає би що про його долю, прошу повідомити на адресу: Кецько Анті, Регенсбург, Розегертштрассе 45-253. 1
- Для Борецького Юрка до відібрання знаходиться лист в адміністрації „Українські Вісті“. 5
- Сина Юру та знайомих — Деркач Михайло з дружиною (16) Kassel, Obergzwehren, Mattenbergstraße 27, A. Mahrenholz. 3
- Морозова Павла, народж. 1923. 3/4 — батьки: Іван Д. і Наталія Р. Морозови, що жили в Лодзі Г.Г. 64. Августбург Сомме-казерне, Український табір, блок 3, кімн. 22. 1
- Гуляницьку Наталю, Іваценка Андрія та Бурсакову Дору з дочками: Тамарою та Наталею — Ніна Сіренко. Ноймаркт/Обф. УНРРА 1042. 4
- Увага! Хто знає будь-що про Мірона Роджільського (останньо перебував у Данніг-Лянфурі) ласкаво прохаю повідомити на адресу: Elsa Otto, Hersfeld/Hessen, Hehnebergerstr. 14. 1
- Дялька Григорія Сидора з Хлоп'ятина, пов. Сокаль, в 1945 р. був забраний німцями до окупів на Західний фронт, — Ярослав Войтович, Любек-Шлутуп, Карлсруерштрассе, „Братлінг лагер“. 1
- Брата Гербіна Александра, народж. 1893 р., двох братів Івана з 1924 р., Павла 1929 р., сестру з 1926 р. — Гербіна Валентина. Ватенштетт бай Брауншвайг. Камп 11, Барак 20. м. 4. 4
- Топьку Наталку, Топького Миколу — Топький Павло. Фінгортштрассе бай Ганновер, Український табір, Гараже 23-13. 4
- Степанкова Георгія (Юрія), Степанкова Дмитра — мати Надія Степанкова, Міттенвальд, Камп Лютензее, Теам 1064. 1
- Панфілович Людвіку Миколаївну, народж. 1912 р. з долькою Валентиною Єфиліоною, народж. 1937 р. з села Дашківки — Юхим Желенков. Міттенвальд-Лютензее. 2

- Своїх рідних та знайомих пошукують — Дорошенко Іван та Рибакка Купрій, Остеррайх, Форалрберг, ст. Брегенц, табір Форклостер, барак 6, кімн. 119. 1
- Тольчинського Євгена — мати Тольчинська Віра. Вайсенгофен (Альгау). Бангофрестраушон. 5
- Януша Євгена — Микола Януш. Франкфурт на Майні, Мерфельдерландштрассе 200. Захсенгаузен. 2
- Друзі і земляки! Відгукніться на редакцію „У. В.“ для Ф. Пестушко. 1
- Лукію Тищенко з дітьми — Василь Тищенко, Майц-Кастель, Камп 579, бл. 3, кімн. 61. 1
- Сина Павла з Володимирського повіту, що в 1943 р. арештований німцями, сидів в Лупькій в'язниці на Волині, шукає Сергій Петрович, (13 а) Форгайх — Марквілле, Пост. Зульц-кірхен, юбер Ноймаркт, Обф. У. С. Зоне Ірмани. — Інші часописи прошу переддрукувати. 1
- Брата Овчарука Романа, Сапруна Павла та знайомих — Заєць Павло, Фінгортст бай Ганновер, укр. табір, гараж 23-14. 2
- Алючку Хітько, Юрія Бондарева, рідних та знайомих — Колісник Юрій. Регенсбург, Штаттамгоф, Гергардінгер, штр. 2/6, Штудентенгайм. 1
- Рідних і знайомих з с. Пляшівой — Парницький Андрій, Кюльбінген ч. 19, Пост Вікльсгойт, б/Ансбах. 6
- Кучабського Богдана, останнім часом перебував Везендорф (Ганновер) — Кучабська Ольга. Писати на „Українські Вісті“. 6

ДО КОЛЬПОРТЕРІВ

та передплатників нашого часопису

Просимо негайно повідомити редакцію „Українські Вісті“, чи є затримки в одержанні часопису і на скільки день, а також про перешкоди у справі розповсюдження і їх причини.
Редакція.

ДО НАШИХ ЗАМОВЦІВ

Подаємо таксу оплати за надрукування оголошень в нашому часописі: 1 стор. — 600 НМ, 1/2 стор. — 350 НМ, 1/4 стор. — 200 НМ, 1/8 стор. — 100 НМ, 1/16 стор. — 50 НМ, 1/32 стор. — 25 НМ.
РОЗШУКИ — 50 пфеніг за кожне окреме слово.
Належну суму слід надсилати разом з текстом оголошення.
Без попередньої оплати — оголошень друкувати не будемо.
Адміністрація.

Часопис «УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ» виходить ЩОНЕДІЛІ.

Приймається передплата:
На 1 місяць — 4 НМ
„ 3 „ — 12 НМ
Ціна окремого числа 1 НМ.

Організуйте групову передплату та згодуйтеся для кольпортажу. — Кольпортерам зniżка 20%. — У справах передплати, одержування часопису, зміни адреси тощо — звертатись листовою і особисто до Адміністр. Administration „Ukrainiski Wisti“
Neu-Ulm, Ludwigstr. 10.

Видавничя спілка
„УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ“
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.
Головний редактор Ів. БАГРЯНИЙ.

Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи, а з приводу невміщених дописів листується лише в особливих випадках. — Дописи і листи в справах редакційних адресувати не окремим співпрацівникам, а Редакції:
Redaktion „Ukrainiski Wisti“
Neu-Ulm, Ludwigstraße 10.
Редактори приймають особисто в українському таборі Н. Ульму — Блок «А», від 8—12 год. щоденно, крім суботи.
Authorized by Information Control Division
Druck: — Ukrainische Zeitung
Neu-Ulm — Ludwigstraße 10.